

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина тридцять шоста

Стенограма пленарного засідання
17 червня 2025 року

Київ 2025

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина тридцять шоста

*Стенограма пленарного засідання
17 червня 2025 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Вівторок, 17 червня 2025 року)

Частина тридцять шоста

Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...6
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...13
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про надання згоди на призначення Президентом України Кравченка Р.А. на посаду Генерального прокурора»	...14
Прийняття в першому читанні за основу із скороченням наполовину строку підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо організаційних засад здійснення підтримки в аграрному секторі»	...41
Внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо підвищення відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення	...47
Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України Стефанчуку Р.О. щодо невідкладного підписання прийнятого Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо підвищення відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення» та негайного направлення його на підпис Президентів України	...48

Прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення і функціонування Єдиного державного реєстру військовослужбовців та удосконалення порядку ведення військового обліку» з пропозиціями Президента України	...49
Внесення змін до:	
статті 16-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо призначення та отримання утриманнями загиблого військового одноразової грошової допомоги	...50
Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за незаконне переміщення, депортацію, невиправдану затримку репатріації дитини, вербування та використання дитини у військових цілях представником іноземної держави	...53
Відхилення проекту Закону України «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо зупинення дії окремих положень колективного договору»	...53
Прийняття в першому читанні за основу із скороченням наполовину строку підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» щодо надання державними і комунальними закладами платних послуг у сфері фізичної культури та спорту, що не є орендою»	...58
Розгляд проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення реалізації права на набуття та збереження громадянства України»	...62

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
17 червня 2025 року, 11 година 51 хвилина
(Після перерви)*

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою усі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої країни.

У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні колеги, сьогодні день народження в нашої колеги народної депутатки України Ольги Володимирівни Коваль. Вітаємо, пані Олю! *(Оплески)*. Бажаємо наснаги, міцного здоров'я, плідної професійної діяльності в ім'я України та української освіти, якою ви опікуєтесь. Дякуємо.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, російська агресія проти України не припиняється вже дванадцятий рік, із них понад три роки український народ стійко протистоїть повномасштабному збройному вторгненню. Масовані віроломні удари агресора дронами, ракетами стають дедалі жорстокішими. Щодня по всій країні лунають вибухи. Лунали вони і цієї ночі. На жаль, понад 10 людей загинуло в Києві. Внаслідок цих варварських атак на Київ, Одесу, Запоріжжя, Кривий Ріг, Луцьк за останні тижні загинуло і постраждало багато наших співвітчизників, мирних мешканців, серед яких і діти, завдано значних руйнувань. Російські війська свідомо обирають за мішені житлові будинки, лікарні, школи, пам'ятки культурної спадщини, об'єкти критичної та цивільної інфраструктури.

Ці злочини не мають строку давності. Усі винні обов'язково понесуть відповідальність.

Схилюмо ж голови перед героями, які віддали життя за нашу свободу, незалежність і мирне майбутнє. Вшануймо також світлу пам'ять усіх безневинних жертв цієї жорстокої, цинічної агресії. Вічна пам'ять!

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні колеги, на засіданні Погоджувальної ради ми домовилися надати кожному уповноваженому представнику депутатських фракцій і груп до 3 хвилин для виступу.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступ.

Білозір Лариса Миколаївна, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Шановні українці! Шановні колеги! Я не вперше звертаюся до вас з цієї трибуни із застереженням, яке, на жаль, стало реальністю. Ще в 2023 році я неодноразово попереджала уряд, Міністерство освіти і науки, профільні структури, говорила з цієї трибуни, ми разом зверталися до Міністерства освіти і науки, що будівництво укриттів і підземних шкіл у прифронтових районах і громадах за менше ніж 30 кілометрів від лінії бойового зіткнення (лише у восьми областях), є хибною ідеєю, яка несе ризики, а не рішення.

Сьогодні, у 2025 році, я констатую, що Міністерство освіти і науки не просто допустило помилку, воно своїми підзаконними актами, красивими мультиками і презентаціями зацементувало хибні управлінські рішення. МОН створило імітацію безпеки дітей замість її реального забезпечення.

Наведу факти, які неможливо ігнорувати. У 2024 році нами було виділено 2,5 мільярда гривень на укриття в школах. Завершено будівництво у 10 школах. Укриття отримали лише 4 тисячі 500 дітей у 10 школах замість необхідних понад 4 тисяч шкіл, які залишаються без власних укриттів або з непридатними для безпеки укриттями. Потреба в укриттях є для 1 мільйона дітей, МОН створив лише для 4 тисяч дітей. Із виділених 2,5 мільярда гривень, міністерство освоїло лише 1 мільярд, а із 5,5 мільярда гривень субвенцій на укриття не було реалізовано ні копійки, точніше 1 відсоток. Разом понад 1 мільйон людей в освіті не мають базового захисту, і при цьому держава будує школи біля ліній бойового зіткнення, у громадах, звідки дітей вже евакуювали або будуть евакуювані. Це просто хибна стратегія, це зневага до здорового глузду, бюджетної дисципліни і базової логіки безпеки.

МОН, ви будете школи, до яких ніхто не піде. Ви закриваєте ті школи, де є діти. Другий рік поспіль позбавляєте фінансування школи в більшості областей України, які реально функціонують і потребують простих доступних

укриттів у тилу, до яких ходять діти внутрішньо переміщених осіб. Це злочин проти українських дітей.

Якщо Міністерства освіти і науки таке безтолкове і не знає, як правильно використовувати кошти, я наполягаю на тому, щоб вилучити у нього невикористані кошти субвенцій і передати на потреби Збройних Сил України – на побудову фортифікаційних споруд, дрони, автівки, зв'язок, транспорт, ППО в громади. Ці гроші мають служити тим, хто реально захищає державу.

Вимагаю негайно провести державний аудит субвенцій МОН на укриття за 2024 рік, в якому мені відмовила Рахункова палата. Потрібно на законодавчому рівні закріпити можливість спрямування залишків коштів на потреби ЗСУ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Штепа, фракція «Слуга народу».

ШТЕПА С.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (одномандатний виборчий округ № 77, Запорізька область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Сушку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кому ви передали?

Ігор Петрович Марчук.

МАРЧУК І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 193, Хмельницька область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, сьогодні ми поговоримо про вищу освіту в Україні, точніше про намагання її знищити. Але спочатку невеличкий екскурс в історію.

Уявіть собі жовтень 1918 року. Над Українською Державою гетьмана Скоропадського згущуються хмари. Попри Брестський мир, більшовицька росія не полишає намірів зруйнувати українську незалежність та захопити гетьманат. Незважаючи на надзвичайну ситуацію в країні та усвідомлюючи значення україномовної науки і освіти для розвитку національної держави, за наказом гетьмана засновується Кам'янець-Подільський державний український університет, першим ректором якого став видатний український науковець, державний та громадський діяч Іван Огієнко.

Червень 2025 року. Імперіалістична росія дванадцятий рік веде війну проти незалежної України та з притаманною для себе ненавистю до всього українського руйнує університети, культурну спадщину, краде і русифікує українських дітей. У цей час ідеологічні нащадки більшовицької наволочі на чолі із заступником міністра освіти паном Винницьким, користуючись дезорієнтацією очільника міністерства, зухвало прагнуть завершити те, що протягом 107-річної історії Кам'янець-Подільського національного університету так і не вдалося зробити ані більшовикам, ані росії, ані радянській владі.

Відвертою брехнею, маніпуляціями з показниками та зневагою «швондерів» від освіти намагаються знищити історичний заклад вищої освіти шляхом приєднання Кам'янець-Подільського національного університету (вдумайтесь) до Подільського державного університету, сильнішого – до слабшого, успішного – до середнього.

Я звернувся до Прем'єр-міністра з вимогою зупинити та скасувати попереднє рішення Кабінету Міністрів, яке пан Винницький нещодавно намагався протягнути як таке, що шкодить національним інтересам України. Я вдячний пану Прем'єру-міністру за відповідну реакцію.

Хочу наголосити, що громадськість, науковці, викладачі – всі за оптимізацію мережі закладів вищої освіти, але на чесних, прозорих, зрозумілих для всіх засадах, з урахуванням особливого статусу університету, збереження історичної назви та усвідомлення його унікальної ролі в процесі національного державотворення.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Дякую.

Ірина Мирославівна Констанкевич, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 23, Волинська область, самовисуванець). Шановні колеги! Учора Комітет з гуманітарної та інформаційної політики провів своє виїзне засідання в Чернігові. Ми поверталися із таким сум'яттям емоцій і думок. З одного боку, ми безмежно вдячні Чернігівській військовій адміністрації, чернігівським людям, чернігівським освітянам, працівникам культури, всім чернігівчанам, хто гідно протистояв ворогу від перших днів окупації. Ми побували в Ягідному, ми побували в Чернігові, ми побували в тих місцях, які тепер вже названі місцями пам'яті і сили, бо там наші українці не зрадили ані одне одного, ані Україну, ані нашу національну ідентичність і нашу національну ідею. Але з іншого боку, ми прикро вражені тим, що держава, влада, і досі не навчилася підтримувати те, що є справжнім, істинним місцем сили, і тих людей, які генерують цю силу. Я маю на увазі культуру, освіту, місця пам'яті.

Ми були на кількох локаціях. Ідеться про Національний архітектурно-історичний заповідник «Чернігів стародавній». Ми побачили, як музейні працівники багато працюють над збереженням історико-культурної спадщини, але почули прикрі факти про низькі зарплати, малі бюджети, про проблеми щодо консервації, перевезення пам'яток, які потрібно розв'язувати. Це стосується не лише Чернігова, а загалом нашої культурної сфери, яка хронічно недофінансована, більше того, зараз перебуває в зоні потужної турбулентності. Те, що відбувається в Національному заповіднику «Софія Київська», – спроба

усунути керівника пані Нелю Куковальську з посади, викликає великий осуд і неприйняття в суспільстві. Те, що відбувається в Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра», також не прийнятне для нас, і ми протестуємо проти цього.

Шановні колеги, якщо ми хочемо, щоб росіяни розуміли нашу силу, нам потрібно підтримувати і сферу культури, бо це також наша зброя. Як нам в Ягідному росіяни, коли прийшли, сказали: «Кто вам дозволив так хорошо жить». Підручники з історії України, з української літератури, з української мови винесли в підвал, щоб використовувати для туалетних потреб.

Наша історія, наша культура, наша освіта – це наша сила, і влада повинна це цінувати і розуміти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрчишин Ярослав, фракція «Голос».

ЮРЧИШИН Я.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Знаєте, в цьому залі не вистачає дуже багатьох людей. І це не лише про пусті робочі місця, а про тих, хто точно мав би бути в цьому залі.

Сьогодні, на жаль, сумна дата, бо ми не святкуємо 40-річчя Каті Гандзюк, яка ще до початку повномасштабного вторгнення була вбита в Херсоні, облита кислотою і знищена корумпантами та проросійськими силами. Дуже хотілося б, щоб ця справа стала першою, де буде встановлена справедливість, щоб ми знали замовників. Але виконавці Мангер і Левін досі не засуджені остаточно.

3 листопада 2023 року триває апеляційний розгляд справи, і за весь цей час відбулося лише 18 засідань. Нам дуже критично, щоб до липня 2028 року (наче це багато часу, але ми розуміємо, як швидко він спливає) в цій справі було поставлено крапку, інакше замовники уникнуть покарання, виконавці не понесуть відповідальності за те, що вони вчинили, вбивши молоду дівчину, обливши її кислотою. Наступне засідання буде в Київському апеляційному суді 1 серпня. Ми з вами говоримо про це в червні. Дуже прошу всіх тримати цю справу на контролі.

Водночас невідомі намагаються стерти навіть візуальну пам'ять про Катю – мурал, який був намальований активістами на набережній, на Поштовій площі, було затерто.

Хочу цей виступ використати як звернення до київської влади, до мера, до Київської міської військової та міської державної адміністрацій з проханням поновити мурал, надати йому пам'ятку місцевого значення, бо нам важливо, щоб Катю пам'ятали, нам важливо, щоб в цій справі була досягнута справедливість. Нам важливо, щоб суд не лише зафіксував провину виконавців, а й щоб слідство дійшло до замовників. Не можна, щоб справи Георгія Гонгадзе, Павла Шеремета, Каті Гандзюк залишалися без справедливого покарання обвинувачених.

Пам'ятаємо Катю, боремося за справедливість!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Папієв Михайло Миколайович, група «Платформа за життя та мир».

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Група «Платформа за життя та мир». Шановні народні депутати України! Шановні громадяни України! Ви знаєте, сьогодні почну свій виступ зі слів вдячності Збройним Силам України, Силам оборони України за мужність і героїзм у протидії агресору. Хотілося б, щоб і органи державної влади показували таку саму самовідданість і самопожертву, як наші воїни.

Хочу просити народних депутатів України проаналізувати виступи представників депутатських фракцій і груп у вівторок. Які наслідки вони мають у нашій співпраці і в нашому діалозі з Кабінетом Міністрів України? Усе має базуватися на нормах Конституції і законів України. А що ми бачимо? Візьму власний приклад. Під час виступів у Верховній Раді України я ставив запитання щодо тарифів на електроенергію, і Прем'єр-міністр як енергетик мав би дати прозору відповідь, куди поділися ці гроші, де вони осіли. У олігархів, які є власниками енергетичних компаній? Він мав щиро і відверто сказати, де ж там інтереси держави, інтереси українського народу та його захист. Це перше.

Друге. Я порушував тут проблему щодо автоцивілки, яку підвищили в цьому році у 3 рази, посиляючись на норми Європейського Союзу. Я просив дати мені дві цифри за минулий рік і якими вони будуть у поточному році: скільки зібрано страхових внесків з власників автомобілів громадян України і скільки сплачено з цієї суми за страховими випадками. Ви побачите шалену різницю: близько 30 відсотків цих коштів сплачено, а 70 відсотків осідає у власників страхових компаній.

Наступне. Я запитував: чому сьогодні у Фонді загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття є профіцит 10 мільярдів гривень, чому кошти, які є страховими внесками відкладеної заробітної плати наших громадян, не спрямовуються на пенсійні виплати нашим пенсіонерам? Ви бачите, жодної відповіді немає.

Зараз я знову ставлю запитання Прем'єр-міністру України. Шановний пане Прем'єр-міністре, Президент України своєю діяльністю об'єднав сьогодні наших союзників і вирішив головне питання – фінансування державного бюджету України, а ваше завдання – використовувати ці кошти в інтересах громадян України. Питання: чому у бюджеті закладено прожитковий мінімум для непрацездатних осіб на рівні 2 тисячі 361 гривня, а фактично за цінами на березень він становить 6 тисяч 789 гривень?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гнатенко, група «Відновлення України». Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане головуєчий! Дорогі колеги! Ми зібралися в сесійному залі на пленарний тиждень у той час, коли на лінії фронту складна ситуація. На порядку денному важливі законопроекти, які стосуються тих, хто тримає небо над цим залом: щодо збереження права на освіту для військовослужбовців від 18 до 25 років, грошової допомоги для утриманців загиблих воїнів та інші.

Україна робить важливі кроки до миру, попри складні обставини. Домовленості, досягнуті в Стамбулі 2 червня, виконуються, обмін військовополоненими триває. Кожен звільнений захисник – це радість для родини. Повернення кожного українця з полону залишається пріоритетом, який вимагає не лише дипломатичних зусиль, а й скоординованої роботи на всіх рівнях.

Разом з тим Україна має бути стійкою не лише на дипломатичному фронті, а й у бюджетному плані. На жаль, структурні маяки, які сьогодні не виконує Україна, *Ukraine Facility* ми провалили. На I квартал 2025 року вони не були виконані. Ми не можемо дозволити собі зупинятися. Реформи мають іти ритмічно, а їх впровадження бути прозорим і ефективним.

Закликаємо парламент, уряд, місцеве самоврядування до тісної співпраці на цьому шляху. Хорошим прикладом такої співпраці є початок напрацьованої нової державної стратегії житлової політики. Мільйони внутрішньо переміщених осіб, люди з інвалідністю, сім'ї, які втратили домівки через війну, чекають на конкретні рішення. Стратегія має стати не просто декларацією, а реальним планом дій, який враховує потреби всіх категорій громадян.

Окремо варто відзначити важливість проекту Закону «Про основні засади житлової політики» ([№ 12377](#)). Житлова програма має враховувати регіональні особливості, адже потреби громадян у великих містах і сільських регіонах суттєво відрізняються. Пріоритетом має бути відновлення зруйнованої інфраструктури, створення доступного житла для внутрішньо переміщених осіб, а також для молодих сімей.

Цього тижня ми також розглядаємо антикорупційні закони. Давайте скажемо прямо, що корупція у воєнний час – це зрада, а не помилка в декларації. Жодна людина, яка розкрадає бюджет, не повинна прикриватися фронтом, щоб уникнути покарання.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Петро Олексійович Порошенко, фракція «Європейська солідарність». Потім будемо переходити до розгляду питань порядку денного.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська

солідарність»). Шановні колеги! Пройшли блискучі переговори на саміті G7 між Україною і Сполученими Штатами Америки. Конгрес Сполучених Штатів Америки разом із Сенатом формує потужну фінансову і збройну підтримку України. Європейські партнери готують військові підрозділи для реалізації програми «*Boots on the Ground*» і розміщення своїх військ на території України як гарант безпеки. Збройні Сили України забезпечені всім необхідним: РЕБ, FPV, артилерійськими снарядами, грошовим забезпеченням. А те, що кажуть, що це не так, це російське ІПСО.

Українські біженці в країнах Європи пакують валізи, щоб повертатися в Україну в результаті роботи цього міністерства з «неприличной» назвою. Нічна ракетна атака на Київ – то вам наснилося, бо протиповітряна оборона збила балістичні ракети і «шахеда» далеко за Києвом. А путіна наша влада вже перемогла і має час і натхнення займатися переслідуванням опозиції.

На жаль, я маю повернути вас з країни мрій на грішну землю. Зараз влада веде абсолютно знущальні атаки на опозицію за сценарієм заповіту Портнова, Шуфрича, Деркача, Сівковича, Киви та всіх інших авторів заяв до прокуратури за кримінальними справами проти мене. Сьогодні у нас залишилося лише одне: для тих біженців, які пакують валізи, передбачити множинне громадянство, бо решта ситуацій вже вирішена. Це не так. Але можна зробити те, що залежить від парламенту: проголосувати нарешті законопроект про ПДФО, прийняти звернення до Конгресу Сполучених Штатів Америки, прийняти рішення про заборону транзиту російської нафти, збільшити реально фінансування, зупинивши телемарафон «Єдині новини», «тисячу» та інші речі. На сьогодні це те, що парламенту треба робити, це ваша і моя відповідальність. Не забувайте про це.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. І завершальний виступ – Юлія Володимирівна Тимошенко, фракція «Батьківщина».

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, сьогодні, як ніколи, була страшна атака на Україну, особливо на Київ. Ви знаєте, наскільки тяжко це було для всієї країни, особливо для киян, одеситів, тих, хто мешкає в східній частині України. Багато людей загинуло, ми їх втратили. Співчуття родинам. Світла пам'ять всім, хто загинув!

Але давайте ми з вами чітко скажемо, що сотні атак щодня, сотні нападів, неймовірна кривава агресія ворога – все це з перших днів повномасштабної війни утримується нашими воїнами, героями і героїнями. Всі депутати точно знають, як дотримуються права наших воїнів. Ви точно знаєте, наскільки їм тяжко ті права, які закладені в законах, вирвати у держави.

Кожен сантиметр нашої землі політий сьогодні кров'ю українських солдат, офіцерів наших Збройних Сил, наших воїнів. Але водночас під час війни наша українська земля розторговується всім, «кому ни попадає», – іноземним банкам, великим іноземним корпораціям. Скажіть, будь ласка, хто має більше право на цю землю, яка вже очевидно для нас давно не є товаром? Це святе розуміння нашої землі. Хто має більше права на землю, ніж наші воїни, які сьогодні її захищають?

Саме тому наша команда сьогодні виходить з ініціативою щодо внесення до Верховної Ради законопроекту про виділення 2 гектарів землі тим воїнам, героям, героїням, родинам загиблих і зниклих безвісти, які готові жити, працювати, обробляти цю землю. Пропонуємо зробити все – від кредитів до навчання, щоб вони могли цим користуватися. Так само це стосується і мікрокредитування.

Дорогі друзі, законопроект фундаментальний, його норми дають можливість кожному воїну, який захоче після завершення війни обробляти землю, отримати її і працювати на ній, жити, рости дітей, формувати свої родини.

Я хочу зараз звернутися до всіх вас. Сьогодні в СЕДО є лист щодо підписання цього законопроекту. Прошу всіх, хто хоче, його підписати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, пропоную провести сигнальне голосування перед початком розгляду питань порядку денного відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність вашої особистої картки в пульті на вашому робочому місці.

Нагадую, необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 155.

Проголосували: за – 155, проти – 5.

З процедури – Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, шановний пане головуючий. Шановні колеги, в порядку денному першим до розгляду стоїть надзвичайно важливе питання – призначення нового Генерального прокурора. Ми знаємо, що в країні

вже більше ніж півроку немає Генерального прокурора. Був виконуючий обов'язки, а тепер його термін завершився.

Згідно з пунктом 4 статті 212 Регламенту Верховної Ради України, у якій дуже чітко прописана процедура призначення, представляти кандидатуру нового Генерального прокурора має Президент України. Там немає жодного іншого тлумачення. Тому ми пропонуємо, щоб Верховна Рада не порушувала на старті питання призначення нового Генерального прокурора, дочекатися повернення пана Зеленського з відрядження і розглядати це питання за процедурою, визначеною в Регламенті Верховної Ради України: представлення Президентом, виступ кандидата, запитання до кандидата.

Користуючись нагодою, хочу сказати, що наша фракція так само...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до розгляду питання.

Артуре Володимировичу, з процедури? Яка у вас пропозиція?

ГЕРАСИМОВ А.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Шановний Олександр Сергійовичу! Якщо зараз, коли відсутній Президент України, призначатиметься Генеральний прокурор, це буде порушення закону, це неповага навіть до людини, яка є кандидатом.

Тому в нас є пропозиція відкласти це питання, дочекатися повернення пана Зеленського в Україну і зробити так, як прописано в законі. Бо Регламент Верховної Ради України – це не просто папірець, а закон України. Прошу зараз скликати засідання Погоджувальної ради, щоб зняти це питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Артуре Володимировичу. Будемо переходити до розгляду питання.

Шановні народні депутати, переходимо до розгляду питання – про надання згоди на призначення Президентом України Кравченка Руслана Андрійовича на посаду Генерального прокурора.

Відповідно до пункту 25 частини першої статті 85, частини третьої статті 131¹ Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить надання згоди на призначення на посаду Президентом України Генерального прокурора.

Згідно з пунктом 11 частини першої статті 106 та частини третьої статті 131¹ Конституції України Президент України Володимир Олександрович Зеленський вніс до Верховної Ради подання про надання згоди Верховної Ради

України на призначення Кравченка Руслана Андрійовича на посаду Генерального прокурора. Відповідні матеріали вам надані.

Шановні колеги, на засіданні Погоджувальної ради відповідно до вимог статті 212 Регламенту Верховної Ради України ми узгодили таку процедуру розгляду цього питання: виступ представника Президента України у Верховній Раді України – до 3 хвилин; виступ кандидата на посаду Генерального прокурора – до 10 хвилин; відповіді кандидата на запитання представників депутатських фракцій і груп – до 24 хвилин (1 хвилина – на кожне усне запитання та 1 хвилина – для відповідей на нього); відповіді кандидата на запитання народних депутатів України – до 6 хвилин; співдоповідь голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності – до 3 хвилин; виступи від депутатських фракцій і груп – до 24 хвилин (до 3 хвилин на виступ); виступи народних депутатів – до 4 хвилин (до 1 хвилини на виступ), і прийняття рішення. Всього – 1 година 15 хвилин, тобто 75 хвилин.

Шановні народні депутати, на трибуну для доповіді запрошується народний депутат України, представниця Президента України у Верховній Раді України Галина Олегівна Михайлюк.

МИХАЙЛЮК Г.О., *представник Президента України у Верховній Раді України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Шановний пане головуючий! Шановні колеги! Сьогодні я як представник Президента України у Верховній Раді України уповноважена представити вам подання Президента України про надання парламентом згоди на призначення Кравченка Руслана Андрійовича на посаду Генерального прокурора. Зазначене подання глава держави ініціює відповідно до пункту 25 частини першої статті 85, пункту 11 статті 106 та частини третьої статті 131¹ Конституції України.

Руслан Андрійович Кравченко є громадянином України, народився в місті Северодонецьку Луганської області. Навчався на військово-юридичному факультеті Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» та отримав диплом магістра про повну вищу освіту за спеціальністю «правознавство», має військове звання «майор юстиції».

Свою кар'єру в органах прокуратури Руслан Андрійович розпочав у 2012 році, і вже має понад 10 років практичного досвіду роботи, що цілком відповідає вимогам для здійснення ефективного керівництва діяльністю органів прокуратури України.

Руслан Андрійович працював на посадах слідчого, старшого слідчого, прокурора, на керівних посадах Головної військової прокуратури Генеральної прокуратури України, Спеціалізованої прокуратури у військовій та оборонній сферах Офісу Генерального прокурора, був заступником військового прокурора Центрального регіону України, очолював Бучанську окружну прокуратуру Київської області.

У період з 8 вересня 2014 року по 10 березня 2015 року брав безпосередню участь в антитерористичній операції під час виконання службових обов'язків на посаді прокурора 33-ї військової прокуратури Південного регіону України (місто Дебальцеве і місто Артемівськ), отримав статус учасника бойових дій.

З 2015 по 2019 рік здійснював досудове розслідування та підтримував державне обвинувачення в кримінальних провадженнях з розслідування злочинів проти основ національної безпеки України, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку в Головній військовій прокуратурі Генеральної прокуратури України.

Також Руслан Андрійович має досвід роботи на посаді голови Київської обласної державної адміністрації, був очільником Державної податкової служби України. За час роботи у вищевказаних установах здобув авторитет та повагу серед колег.

Крім того, кандидат повністю відповідає вимогам, встановленим частиною третьою статті 40 Закону України «Про прокуратуру», стосовно нього відсутні обставини, передбачені частиною шостою статті 27 цього закону, зокрема, він не має судимості, на нього не накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення, він не має заборгованості по сплаті аліментів за утримання дитини.

Колеги, беручи до уваги практичний і значний досвід, високий професіоналізм та ділову репутацію Руслана Андрійовича, від імені Президента України прошу підтримати дану кандидатуру.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, до слова запрошується кандидат на посаду Генерального прокурора України Руслан Андрійович Кравченко. Будь ласка, до 10 хвилин.

КРАВЧЕНКО Р.А., кандидат на посаду Генерального прокурора. Шановні народні депутати, прошу уваги! Для мене є честю та великою відповідальністю звертатися до вас сьогодні, коли йдеться про моє призначення. Насамперед хочу подякувати Президентові України за довіру та внесення моєї кандидатури для призначення на посаду Генерального прокурора. Дякую Збройним Силам України за можливість стояти на цій трибуні у вільній столиці незалежної держави.

Вже два роки я не працюю в органах прокуратури, проте маю 11 років прокурорського стажу в різних регіонах країни. За цей час розслідував і підтримував обвинувачення в найскладніших провадженнях.

У 2014 році я був у Криму до останнього, виніс із захопленої окупантами військової прокуратури свої кримінальні справи і привіз їх до Києва. Відповідальність для мене не риторика, а звичка. Потім були Схід і АТО, де не було зручних крісел, а справа розслідувалася «на нулі», буквально на колінах, далі Дебальцеве і оточення.

Також я вів справи Януковича. Я не грав у політику, мене цікавили докази, і мій підпис був впевнений, як і сам вирок щодо його злочинів. Саме за роботу у справі Януковича слідчий комітет росії та басманний районний суд міста москви оголосили мене в розшук. Так шукають, що зараз стою перед вами.

Повномасштабну війну я зустрів на посаді керівника Бучанської окружної прокуратури Київської області. Я бачив смерть, нелюдську жорстокість, руйнування, загублені життя та зламані долі. Де більшість не могли дивитися, там я працював, і не заради камер, цитат, а заради трибуналу і незворотного покарання для нелюдів. Повірте, це загартувало мене. На якій посаді я не був би, ніколи не здавався і не здамся, будучи Генеральним прокурором, якщо ви довірите мені цю посаду. Не буду лукавити, я щиро розраховую на вашу підтримку.

Не маю наміру говорити абстрактними гаслами, моє завдання як Генерального прокурора буде чітким і конкретним: тримати всіх у межах закону. Основну мету своєї діяльності на цій посаді я бачу такою. Перше. Відновлення ролі прокуратури як головного координатора роботи всіх правоохоронних органів. Під час війни не допустима конкуренція між силовими структурами, всі ми маємо працювати на спільну мету, захист держави та забезпечення справедливості.

Друге. Повернення довіри до органів прокуратури як з боку суспільства, громадськості, міжнародних партнерів, так і безпосередньо вас, шановні народні депутати. Забезпечення справедливості у кожній справі, невідворотність покарання, збір доказів для Міжнародного кримінального суду щодо злочинів росії. Жоден їх злочин не уникне покарання, і я знаю, як це робити.

Шановні народні депутати, впевнений, мене підтримає кожен парламентарій, що мірилом справедливості не може бути більшість голосів. Як досвідчений прокурор стверджую: справедливість не може залежати від думки прокурора, основаної лише на формальній відповідності діяння статті Кримінального кодексу. Коли вирішується доля людини, необхідно бачити не лише правопорушення, а й особу, яка його вчинила. Ми повинні врахувати її життєвий шлях, мотив, репутацію, обставини, за яких це сталося, і навіть час, коли це відбулося. Бо іноді за одним шаблоном судять і злодія, і героя. Я буду сам і змушу всіх під час прийняття рішень враховувати всі моменти того, що людина зробила для нашої держави, її захисту, збереження життя кожного із нас. Але рішення має бути одним: справедливим і законним.

Неприпустимо, щоб людина ставала об'єктом кримінального переслідування лише для того, щоб хтось виконав план, виправдав своє перебування на посаді чи засвітив гучну справу в ЗМІ. Посади і статус не можуть бути приводом для демонстративного правосуддя, бо за кожною такою справою зламані долі, знищена кар'єра, зруйновані мрії, за кожним формальним обвинуваченням, яке часто закінчується виправдовувальним вироком або вмовлянням людини на угоду зі слідством, втрачені роки життя, державні ресурси і дискредитація самих правоохоронних органів.

Я вважаю, справжня справедливість – це завжди складне рішення, тому що це відповідальність та важкий вибір, але тільки вона варта того, щоб називатися законом. Заради справедливості, вона повинна бути і стосовно прокурорів. Команда Державної податкової служби під моїм керівництвом на виконання завдань Президента України в цьому році отримала додатково близько 50 мільярдів гривень. Знаю, народні депутати обіцяли прокурорам вирівняти зарплату. І яким не було б ваше сьогоднішнє рішення щодо моєї кандидатури, користуючись нагодою спілкування з вами, прошу виконати свою обіцянку. Необхідні кошти – це мінімальний відсоток від того перевиконання плану, що наша команда виконала, і ви побачите іншу роботу прокурорів.

Також переконаний, що для досягнення реальних результатів надзвичайно важливо забезпечити ефективну взаємодію з Верховною Радою та повернути довіру парламенту до органів прокуратури. Саме тому одним із пріоритетів є регулярна предметна і відповідальна комунікація з Верховною Радою, комітетами, що здійснюють парламентський контроль, а також публічна звітність про результати роботи. Впевнений, у разі мого обрання нас із вами чекає серйозна робота щодо удосконалення законодавства.

Не менш важливим є зовнішній вимір – репутація прокуратури як всередині країни, так і за її межами, серед міжнародних партнерів та у ЗМІ. Постійна комунікація з суспільством повинна стати ще однією нормою роботи прокуратури.

Серед проблемних питань є забезпечення внутрішньої дисципліни та перевантаження прокурорів через тривалу нестачу кадрів. Окрему увагу буде приділено чутливим питанням етики, доброчесності та недопущення тиску на бізнес та ЗМІ. Не допущу незаконного тиску ні кулуарного, ні публічного і на прокурорів.

Стосовно мене особисто. Я не гнуся і не ламаюся, забудьте про тиск та не витрачайте час. Я представляю не політичну силу, а закон. Переконаний, прокуратура має залишатися поза будь-якими політичними впливами. Діятиму винятково в межах Конституції та законів України.

До речі, у мене немає родичів в органах прокуратури. Запевняю вас, вони там і не з'являться. Вірю, що чесна прокуратура, ефективний парламентський контроль, координація і довіра між інституціями – це основа справедливості в нашій державі. Я тут саме для цього.

І ще раз про мій основний пріоритет – справедливість не шукає зручних рішень, вона вимагає мужності, чесності і правди, незважаючи на будь-який тиск. Справедливість і законність, шановні народні депутати!

Дякую за увагу. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Переходимо до запитань. Шановні колеги, займіть, будь ласка, свої місця. Прошу записатися на запитання до кандидата від депутатських фракцій і груп.

Нагадую, 1 хвилина – на кожне усне запитання та 1 хвилина – для відповіді на нього.

Поляк, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

ПОЛЯК В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 73, Закарпатська область, самовисуванець).
Прошу передати слово Сухову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сухов. Будь ласка.

СУХОВ О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 107, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». В органах прокуратури ви маєте значний досвід роботи, тому знаєте, як працює система зсередини. Як ви бачите свої перші кроки на посаді Генерального прокурора? Які дії плануєте вживати для покращення ефективності роботи відомства? Це перше.

І друге. Будь-яке законодавство містить прогалини та недоліки. Народні депутати з депутатської групи «Довіра» підтримують пропозиції щодо покращення законодавства, надані Офісом Генерального прокурора. Чи маєте ви напрацювання щодо законодавчих ініціатив, спрямованих на покращення чинного законодавства, які найближчим часом можуть бути опрацьовані парламентом?

Дякую за відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за запитання. Після призначення мене на цю посаду насамперед буде проведено аналіз стану справ, вивчення кримінальних проваджень, які потребують швидкого реагування, а також прийняття дуже швидких рішень особливо стосовно кадрових питань. На сьогодні прокуратури дев'яти областей не мають керівників, дуже велика кількість вільних посад, тому треба швидко діяти разом з командою прокурорів.

Щодо майбутніх пропозицій. Як я вже сказав, ми будемо разом з вами співпрацювати, розраховую на вашу допомогу щодо прийняття відповідних змін та нових законів, які спрямовуватимуться на зміцнення та повернення координаційної ролі органам прокуратури.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболев Сергій Владиславович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Пане Руслане, у мене дуже конкретне запитання. Ви мали досвід роботи у військовій прокуратурі, знаєте скільки реформ вона пережила: від окремого відомства, підпорядкованого виключно Генеральному прокурору, до підрозділу. На вашу думку, потребує військова прокуратура окремої вертикалі управління з тими повноваженнями, які були, чи, можливо, збільшеними повноваженнями, враховуючи постійне перебування в стані війни і агресії російської федерації?

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за запитання. Хочу сказати, що неважливо, чи діятиме орган, чи зміниться його назва, чи відбудеться якесь реформування. Усе залежить від того, чи будуть, чи є кадри в цьому органі. Без працівників, без прокурорів ніяких результатів ми не досягнемо. На сьогодні, щоб повернутися до роботи в прокуратурі, наприклад, мені, маючи стаж майже 12 років, потрібно було спочатку пройти конкурс і стажування. Дайте мені можливість набирати до органів прокуратури людей зі стажем, з юридичною освітою, гідних фахівців, і тоді ви побачите результати. Якщо парламент прийме закон про створення військової прокуратури чи іншого органу, як би він не називався, дайте кадровий потенціал і прирівняйте їх заробітну плату до зарплат працівників інших правоохоронних органів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко, група «Платформа за життя та мир».

НІМЧЕНКО В.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Пане Руслане, приємно чути виступ практика, приємно чути, що ви пройшли жорнова бойових дій, є учасником АТО. Пане кандидуючий, звичайно, наша група підтримуватиме вас. Ваша молодість є орієнтиром того, як має формуватися орган.

Скажіть, будь ласка, як ви ставитеся до звільнених прокурорів часів Рябошапки, незаконно звільнених під час псевдоатестації? Їх близько 600 осіб.

Спасибі.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за запитання і за вашу підтримку. Відповім як юрист і прокурор. Щоб дати конкретну відповідь на ваше запитання, треба вивчити кожне рішення колишнього Генерального прокурора і прийняти відповідне кадрове рішення. Дайте мені можливість приймати на роботу людей, які були раніше звільнені або за особистою заявою, або за відповідним рішенням колишнього Генерального прокурора.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лопушанський, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ЛОПУШАНСЬКИЙ А.Я., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 125, Львівська область, самовисуванець). Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Дякую. У мене декілька запитань.

Перше. У вашому виступі я не почув слова «корупція». Країна захлинається в корупції: забиті «баблом» квартали очільниці МСЕК, дивани керівників ТЦК. Як ви збираєтеся з усім цим боротися?

До речі, про ТЦК. Ви сказали, що триматимете всіх у рамках закону. Як ви збираєтеся тримати в рамках закону працівників ТЦК? «Бусифікацію» і порушення прав людини ми бачимо фактично щодня.

Друге. Ви сказали, що займалися справою колишнього Президента Януковича. Якщо будуть підстави, ви готові займатися справою колишнього Президента Зеленського?

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую. Запитання щодо корупції. Органи прокуратури в координації з іншими правоохоронними органами продовжать боротьбу з корупцією. У нас також є два діючі антикорупційні органи – НАБУ та САП, які вдало борються з корупцією. Разом з ними, іншими правоохоронними органами ми продовжимо цю боротьбу для досягнення конкретних результатів.

Щодо дій ТЦК. Якщо вони будуть незаконні, Генеральна прокуратура разом з іншими органами будуть реагувати. Вчинив злочин, реєструємо кримінальне провадження, проводимо відповідні слідчі, розшукові дії для збирання доказів, потім повідомлення підозри, якщо будуть докази.

Щодо останнього вашого запитання. У моєму виступі, якщо ви чули, було речення, що кожний мій підпис...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Олексійовичу, так не працює, ви знаєте правила.

Тарас Іванович Батенко. Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Руслане Андрійовичу, нам імпонує ваш принциповий характер, який ми побачили під час вашого виступу. Ми знаємо вашу біографію. Вважаю

її достойною кандидата на посаду Генерального прокурора, який відчув порох війни, я маю на увазі ваше перебування на посаді керівника Бучанської окружної прокуратури.

У контексті тих жахів, які вчиняє ворог стосовно громадян України, як ви бачите посилення міжнародного співробітництва української прокуратури з іншими секторами, міжнародними інституціями щодо документування тих злочинів, які щодня вчиняє російська федерація?

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за запитання. З першого дня повномасштабного вторгнення органи прокуратури разом із правоохоронними органами почали фіксувати всі ці злочини, збирати докази. За моєї каденції на посаді керівника Бучанської окружної прокуратури розпочалася співпраця з правоохоронними органами країн Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки та інших країн і продовжуватиметься й далі. Я знаю, як це робити, тому що з перших днів збирав ці докази в Бучі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Клочко, фракція «Слуга народу».

КЛОЧКО А.А., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день! Прошу передати слово Павлу Сушку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сушко Павло Миколайович.

СУШКО П.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Руслане Андрійовичу! Сьогодні, на жаль, ми маємо жахливі факти загибелі дітей у родинах. Міністерство соціальної політики, Офіс омбудсмена не спроможні забезпечити захист прав дітей. Лише за останні півроку загинуло дітей більше, ніж за цілий минулий рік. Ніхто не аналізує причини цієї жахливої тенденції. Лише останні жахливі повідомлення: в Одесі в морозильній камері в одній із квартир знайшли однорічного малюка, який загинув від рук батьків; на Івано-Франківщині мати вбила трирічну доньку; на Закарпатті батьки прив'язали та спалили дитину; на Харківщині мати залишає чотирьох дітей самих вдома і вони загинули внаслідок пожежі. Це все через штучну заборону не вилучати дітей із небезпечних родин, щоб не поповнювати заклади, не псувати статистику і не нести відповідальності за дитячу реформу. Жодна посадова особа не понесла відповідальність за загибель дітей. Діти не можуть самі себе захистити.

Які будуть ваші перші дії на посаді Генерального прокурора стосовно захисту прав дітей, щоб припинити ці трагедії в родинах? Як ви ставитеся до того, щоб повернути прокурорський нагляд у дитячій сфері?

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за ваші запитання. Якщо буде прийнятий відповідний закон, ми будемо його виконувати з честю та гідністю. Щодо моїх дій на посаді Генерального прокурора. Дотримуватимуся всіх прав і свобод дітей, робитиму це з повною відповідальністю і виконанням усіх зазначених завдань і законів України.

Дякую.

СЛАВИЦЬКА А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово колезі Бурмічу Анатолію Петровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бурміч, група «Відновлення України». Будь ласка.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний Руслане Андрійовичу! Я уважно слухав ваш дуже цікавий виступ. Ви багато говорили про справедливість і можливу майбутню співпрацю з народними депутатами. На сьогодні, ми знаємо, багато представників депутатського корпусу є під слідством, багато із них заарештовані. Чи збираєтеся ви особисто переглянути ці справи, щоб там дійсно не було ніяких фальсифікацій, все було справедливо і без політики? Я був присутній на звинуваченнях, є багато нікчемних доказів. Скільки ви собі часу на це відводите?

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за ваше запитання. Щодо кримінальних проваджень, де підозрюваними є народні депутати. Ви знаєте, що у Генерального прокурора немає повноважень робити щось по справі, де пред'явлена підозра. Досудове розслідування у справах здійснює Національне антикорупційне бюро України, а процесуальне керівництво здійснює САП. У кримінальних провадженнях, в яких керівництво здійснюють органи Генеральної прокуратури, Генеральна прокуратура, звичайно, перегляну, і після вивчення справи буде прийнято рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руцишин, фракція «Голос».

РУЩИШИН Я.І., секретар Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Ярославу Железняку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Железняк.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Пане Руслане, останні півроку, як ви очолювали податкову, ми з вами багато переписувалися. Дякую за конструктивну роботу. Незважаючи на те, що я представляю опозиційну силу, можу підтвердити, жодного разу не було відсутності реакції на справедливі зауваження. Це цінується.

У мене до вас не запитання, а велике прохання. Ви очевидно зараз займете посаду, від якої залежить дотримання підслідності роботи правоохоронних органів. У нас останнім часом величезна проблема: ДБР «бігає» по податках, СБУ якимось чином «бігає» по економічних питаннях, Національна поліція дуже часто перебиває БЕБ, і тільки БЕБ займається незрозуміло чим. Від Генпрокурора залежить дотримання підслідності.

Я дуже вас прошу навести там порядок. Перекоаний, це буде найбільша користь від Генеральної прокуратури щонайменше за останні шість років.

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас ще є 11 хвилин, тому прошу ще записатися на запитання від депутатських фракцій і груп. Нагадую, 1 хвилина – на кожне усне запитання, та 1 хвилина – для відповіді на нього.

Немиря Григорій Михайлович, фракція «Батьківщина».

НЕМИРЯ Г.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Андрію Кожем'якіну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Кожем'якін. Будь ласка.

КОЖЕМ'ЯКІН А.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Добрий день, шановні колеги! Добрий день, Руслане Андрійовичу! Ще раз хочу повторити те,

що я сказав на засіданні фракції. Дійсно, на сьогодні це правильний вибір Президента. Людина, яка пройшла всі етапи прокурорських посад, має право очолити Генеральну прокуратуру.

У мене таке запитання. У цьому залі за 20 років я 16 разів голосував за генеральних прокурорів. Очолюючи Комітет з питань правоохоронної діяльності, я бачив, як недемократичний Президент Янукович приводив сюди призначати свого Генерального прокурора Пшонку, як Президент Порошенко приводив чотирьох прокурорів і представляв їх. Як ви вважаєте, Президент повинен був вас представляти сьогодні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, відповідь.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за ваш коментар. А яке запитання ви поставили? (*Шум у залі*). Я не почув.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мамка Григорій Миколайович, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

МАМКА Г.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні народні депутати! Шановний кандидате на посаду Генерального прокурора! Хочу акцентувати вашу увагу, що в цьому залі народні депутати реформували прокуратуру. У такому стані ви її отримаєте, якщо зал проголосує.

Скажіть, будь ласка, скільки вам необхідно часу, якщо ми проголосуємо за вашу кандидатуру (сподіваюся, народні депутати мене почують), наприклад, протягом місяця, для подання ініціатив щоб змінити систему, методи підбору фахівців, підходи до відповідальності, щоб визначитися з військовими прокурорами, налаштувати роботу так, як бачите її саме ви, кандидат на посаду Генерального прокурора? Скільки вам потрібно часу, коли ви готові подати зміни, щоб за підтримки тих самих народних депутатів, які відреформували прокуратуру...

КРАВЧЕНКО Р.А. Якщо всі мої пропозиції будуть підтримані шановними народними депутатами України, щоб виправити ситуацію в органах прокуратури, мені потрібно від трьох до шести місяців. Протягом першого місяця пропозиції будуть подані до Верховної Ради України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марія Іонова, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ІОНОВА М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ніні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Руслане Андрійовичу, у мене до вас таке запитання. Мені здається, попрацювавши головою податкової служби, ви переконалися, що проблемою існування тіньового сектора економіки є саме кришування цих ділків правоохоронними органами. Що ви як людина, яка чи не єдина в цій країні достеменно знає, як це відбувається, хто цим займається, насамперед зробите, будучи вже Генеральним прокурором, адже від цього залежить додаткове надходження до бюджету на десятки, а, може, навіть сотні мільярдів гривень? Я неодноразово від вас чула, що в податковій не вистачало слідчих функцій. Що ви зробите для того, щоб знищити цю систему, яка руйнує нашу державу?

КРАВЧЕНКО Р.А. Добрий день, Ніно Петрівно. Дякую за запитання. Дякую за характеристику роботи Державної податкової служби України.

Перші дії – посилення координаційної ролі органів прокуратури в цих кримінальних провадженнях. Я знаю, як збирати докази, розслідувати і доводити до вироку суду справи про злочини в економічній сфері, у тому числі ухилення від сплати податків, інші кримінальні провадження та злочини.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дануца Олександр, фракція «Слуга народу».

ДАНУЦА О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 99, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»). Сьогодні я підтримав вашу кандидатуру на засіданні комітету, підтримаю і в залі.

Слово для запитання прошу передати колезі Дмитру Кисилевському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Давидович Кисилевський. Будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 24, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Руслане! Я займаюся промислово-економічною політикою, і моє запитання пов'язане з тиском правоохоронної системи на бізнес. Спостерігається значне

збільшення кількості кримінальних проваджень проти бізнесу, зокрема українських виробників. Фіксується суттєве зростання кількості звернень з приводу тиску на підприємства в рамках кримінальних проваджень, і, на жаль, бачимо, що провадження відкриваються не стільки для проведення слідчих дій, скільки часто з метою блокування діяльності підприємств.

Що робить бізнес? Він залишає країну, мовчки йде будувати нові заводи в Польщі, Румунії, будь-де за межами України, бо там їм не оголошують пред'явлення щодо нанесення збитків державі, щоб домовитися, не вилучають задекларовану готівку, яку потім забувають внести до протоколу обшуку. Цю ганебну практику потрібно припинити, це значний виклик для держави. Офіс Генерального прокурора має на це важелі впливу.

Пане Руслане, які ваші плани на посаді Генерального прокурора щодо припинення неправомірного тиску правоохоронної системи на український бізнес?

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за запитання. Роботу і співпрацю з бізнесом знаю зі свого досвіду на посаді голови Державної податкової служби, тому вас підтримую. Якщо це кримінальні провадження, зареєстровані за фактом, прийняти законне рішення щодо закриття даного кримінального провадження мають лише органи досудового розслідування.

Сьогодні на зустрічі з фракціями та комітетами я попросив додати поправку про те, щоб прокурори також могли приймати рішення щодо закриття кримінального провадження, зареєстрованого за фактом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ярослав Іванович Железняк, фракція «Голос».

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. У продовження мого попереднього питання, пропозиції чи прохання до майбутнього Генерального прокурора. Ваш попередник мав дуже погану практику – піаритися на очевидно фейкових цифрах. Як приклад, нагадаю: коли оголосили, що закрили 15 відсотків проваджень проти бізнесу, виявилось, що ця статистика, м'яко кажучи, не відповідає дійсності.

Пане Руслане, дуже хочу, щоб ви, коли прийдете на посаду, підняли ту роботу, яку зробили Українська Рада Бізнесу і бізнес-асоціації, доручили вашим підлеглим переглянути сотні проваджень проти бізнесу, які просто «висять», вибачте, існують лише для того, щоб іноді цей бізнес дойти, і закрили їх. Це буде найкраще, що ми можемо зробити зараз для того, щоб бізнес хоч якось виживав.

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую вам за вашу пораду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас є ще 3 хвилини. Запишіться, будь ласка, на запитання до кандидата від депутатських фракцій і груп: 1 хвилина – на запитання, 1 хвилина – на відповідь.

Клочко, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

КЛОЧКО А.А. Шановний Руслане Олексійовичу! Я тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрійовичу.

КЛОЧКО А.А. Сьогодні попередньо ми підтримали вашу кандидатуру. Упевнений, зал також підтримає.

Скажіть, яка ваша основна мета, з якою ви йдете на цю посаду, і яка ваша ціль, щоб ми як депутати зрозуміли і потім мали інформацію про вимір цієї мети?

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую вам за запитання. Основна мета – дотримання справедливості та збереження стабільності до закінчення війни, до настання нашої перемоги. Як я вже сказав, хочу співпрацювати з Верховною Радою в повній синергії, маю дуже велику надію на цю співпрацю, тому що вона необхідна для повернення координаційної ролі органів прокуратури.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лопушанський, фракція «Європейська солідарність».

ЛОПУШАНСЬКИЙ А.Я. Прошу передати слово Геращенко Ірині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановний пане Руслане, у вашому виступі ви зазначили, що не дозволите тиску на бізнес і прокуратуру, але нічого не сказали про те, чи дозволите ви тиск на журналістів, військових командирів, які зараз сидять у тюрмі за абсолютно безпідставними справами в суді, що потім розвалюються, про тиск на опозицію.

Ми шануємо вашу роль у справі Януковича, але, знаєте, можемо як опозиція до Януковича порівнювати: такого тиску на опозицію не було навіть за Януковича. У цьому контексті дайте відповідь на запитання пана Гончаренка: чи готові ви бути так само неупередженим, якщо справи будуть стосуватися пана Зеленського?

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую вам за запитання. Хочу трохи виправити вас, бо у своєму виступі я говорив щодо тиску на ЗМІ, стосовно героїв, військовослужбовців, які захищали нашу державу, які знаходяться зараз під слідством.

Щодо вашого і пана Олексія Гончаренка запитання відповім так: кожен мій підпис, який я ставив на підозрі, вирішувався обвинувальним вироком. Якщо там є докази – ставлю свій підпис, якщо немає – не ставлю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, шановний Руслане Андрійовичу, за ваші вичерпні відповіді на запитання від фракцій і груп. Переходимо до запитань народних депутатів. Не йдіть, будь ласка, бо ще є запитання народних депутатів.

Прошу народних депутатів записатися на запитання. Регламент – 6 хвилин (1 хвилина – на запитання, 1 хвилина – на відповідь).

Бабій, фракція «Слуга народу».

БАБІЙ Р.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Дмитру Олександровичу Разумкову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Руслане Андрійовичу, з вашого виступу ми почули багато задекларованих позицій. Дуже хочу вірити, що вам вдасться і ви це робитимете. Єдине, що хочу попросити і від себе, і від всіх народних депутатів, це бути Генеральним прокурором України, не Генеральним прокурором парламенту, Офісу Президента, Кабінету Міністрів, а саме України, і виконувати ті речі, про які сьогодні сказали. Сподіваюся, буде виконана обіцянка, і найближчим часом ми побачимо реформи в Генеральній прокуратурі.

Особисто мені приємно, що ми бачимо нарешті кадрового співробітника Генеральної прокуратури, а не людей з вулиці. Сподіваюся, ви приділятимете більше уваги питанням роботі прокуратури, внутрішній роботі, а не кататиметеся по закордонних відрядженнях, як це робив ваш попередник Костін. Дай Боже, щоб ваші слова співпадали з тією реальністю, яку побачить Україна, український парламент. Упевнений, Верховна Рада готова до співпраці, головне, щоб Генеральна прокуратура цьому відповідала.

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за ваш коментар. Хочу зазначити, що слово «Україна» з назви «Генеральна прокуратура України» прибрала саме Верховна Рада.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Устенко Олексій, фракція «Слуга народу».

УСТЕНКО О.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день! Пане Руслане, знаю вас по роботі, коли ви перебували на посадах начальника Київської обласної військової адміністрації, прокурора, начальника Державної податкової служби. Ваша робота дійсно заслуговує на дуже високі оцінки, і це об'єктивно. Зрозуміло, є величезні виклики, і ми бажаємо вам їх достойно пройти.

Запитання таке. У вас була гарна практика на посадах і начальника Київської обласної військової адміністрації, і начальника Державної податкової служби щодо діалогу з бізнесом. Чи планується створення такої платформи при Генеральній прокуратурі для постійного діалогу з бізнесом, щоб відслідковувати проблематику, оперативно вирішувати певні питання? На всіх рівнях, де ви працювали...

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за ваше запитання. У Генеральній прокуратурі вже є підрозділ, який веде спілкування з бізнесом, знаходить золоту середину в цій співпраці і співіснуванні. Моя мета – покращити і збільшити результативність цього підрозділу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марія Іонова, фракція «Європейська солідарність».

ІОНОВА М.М. Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. У мене запитання, це сьогодні вже прозвучало, бо це важливо. Ви будете головною людиною щодо дотримання законів в Україні. Мені дуже шкода, і це не є вашою провиною, але зараз ми вже порушуємо закон: немає Президента України, який мав би вас представити, про що говорить закон України. Це не чиясь побажання. Наприклад, особисто я, навіть якби хотів вас підтримати, не можу підтримати процедуру, яка відбувається не за законом. Це проблема. Хотілося б почути ваш коментар. Це перше.

Друге. Справа хмельницьких прокурорів – інвалідів, яка гриміла на всю Україну. Що ви збираєтеся з цим робити?

Третє. Стосовно Стефанішиної, загалом найвищих посадовців. Ми бачимо, як державне майно або майно, яке управляється державою, йде в управління людям, наближеним до керівництва уряду, зокрема пані Стефанішиній, Кириленку з підозрами і таке інше. Як ви вчинятимете?

Дякую.

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую, пане Олексію. Ви сказали, що сьогодні мене буде обрано Генеральним прокурором. А ви особисто будете голосувати? *(Шум у залі)*. Що я і хотів почути.

Щодо представлення. Це не входить до моїх повноважень, тому що мене ще не обрано.

Стосовно зазначених осіб. Зареєстровано кримінальне провадження щодо посадових осіб України чи ні, про що йдеться в тих кримінальних провадженнях мені невідомо, тому що не маю повноважень. Якщо отримаю, вивчу питання і доповім.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович, фракція «Батьківщина».

КУЧЕРЕНКО О.Ю., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Шановний пане Руслане, моя особиста позиція, що, безумовно, краще, щоб така потужна інституція як Офіс Генерального прокурора, була з прокурором, ніж із тимчасово виконуючим обов'язки. Ми підтримуємо вашу кандидатуру.

Як голова тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань ціноутворення в енергетиці хочу звернути вашу увагу на якусь жахливу ситуацію, що склалася в роботі з Державною аудиторською службою і правоохоронними органами, які навчилися під тим чи іншим приводом закривати матеріали державного аудиту. Ми хочемо перевірити результати аудиту щодо НЕК «Укренерго», а вони вже три роки прикриті правоохоронцями, які щось там досліджують, хочемо дослідити НАЕК «Енергоатом», КП «Київтеплоенерго» чи іншу енергокомпанію – ситуація така сама.

Перше, що я зроблю, звернуся до вас...

КРАВЧЕНКО Р.А. Дякую за запитання. Олексій Гончаренко був правий, я не відповів на запитання стосовно прокурорів, які є інвалідами. Правильно? Вивчу кожен випадок і прийму відповідне рішення. Але Генеральний прокурор особисто не може приймати рішення про звільнення. Кваліфікаційна комісія приймає рішення на підставі звернення Генерального прокурора.

Щодо державного аудиту і співпраці з іншими правоохоронними органами. Покращу координаційну роль і співпрацю з іншими державними органами та з правоохоронними органами.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Юрійовичу, ви знаєте цей жанр. Він, на жаль, не передбачає діалогу.

Дякуємо, шановний пане Руслане Андрійовичу, за ваші відповіді на запитання. Тепер можете зайняти своє місце в ложі.

Шановні колеги, переходимо до обговорення.

Слово для співдоповіді надається голові Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності Сергію Костянтиновичу Іонушасу. Будь ласка, 3 хвилини.

ІОНУШАС С.К., голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Сьогодні комітет на своєму позачерговому засіданні розглянув подання Президента України про надання згоди на призначення Кравченка Руслана Андрійовича на посаду Генерального прокурора і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України надати згоду на призначення нашого колеги на посаду Генерального прокурора. Вважаю, кандидат повністю відповідає всім критеріям, встановленим законодавством, а також професійним критеріям. Багато часу він пропрацював в органах прокуратури, є фаховим юристом, закінчив військово-юридичний факультет Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого».

Шановні колеги, від імені комітету і від свого імені прошу підтримати відповідне рішення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп – до 3 хвилин на виступ.

Бурміч, група «Відновлення України». Будь ласка.

БУРМІЧ А.П. Шановна президіє! Шановні колеги! Ми за ці останні роки пережили стільки реформ, бачили скільки різних генеральних прокурорів: з освітою, без освіти, і тих, під яких міняли закони, і тих, які не вилазили з-за кордону, а останні півроку взагалі побачили безпрокурор'я. На сьогодні місце Генеральної прокуратури, загалом прокуратури в нашій країні знівечено, і не тільки через об'єктивні причини, а і суб'єктивні.

Звичайно, реформи які приймалися і щодо атестації, і щодо різних напрямів, не завжди були вдалі, у результаті, наприклад, сьогодні не вистачає

кадрів. Ми порушували питання і щодо посилення роботи військової прокуратури, тому що крадуть, крадуть і крадуть.

Сьогодні нам представлено кандидата на посаду Генерального прокурора Руслана Андрійовича Кравченка. Ми сподіваємося, він виконуватиме ті обіцянки, які ми тут почули: і про справедливість, і про співпрацю з депутатським корпусом, і про те, що він дійсно хоче підняти Генеральну прокуратуру на той рівень, який вона повинна займати. Сьогодні в судах, і це стосується не лише тих депутатів, які сьогодні є обвинуваченими, висуваються такі звинувачення і наводяться такі факти, які є нікчемними і не пройдуть через суди. Тому місяцями, роками тримають наших громадян, а тим паче депутатів, без суду.

Ми сподіваємося, Руслане Андрійовичу, що ви все-таки виконуватимете свої обіцянки, будете вникати в справи. Є прохання до вас: подумайте, чи добре, коли в країні дві прокуратури. Я вважаю, повинна бути одна. Свій вплив на антикорупційні органи ви також повинні посилювати. Не може бути так, що в одній країні дві різні прокуратури.

Група «Відновлення України» підтримуватиме вашу кандидатуру, сподіваємося на плідну співпрацю.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондарєв, фракція «Батьківщина».

БОНДАРЄВ К.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні народні депутати! Шановна президіє! Хочу звернути вашу увагу на певну дискримінацію. Друзі, прошу відволіктися від своїх справ і почути одну дуже суттєву і серйозну ідею. В Україні є лише одна область, яка не має свого обласного центру. Це Київщина. Я пропоную, щоб представник від Київщини став Генеральним прокурором. Це, звичайно жарт, друзі, але хочу вам сказати, що людину, яка працює у цій сфері на Київщині понад 20 років, потрібно підтримати. І сьогодні я пропонував своїм колегам підтримати кандидатуру Руслана Андрійовича на посаду Генерального прокурора.

Я з ним працював на Київщині в дуже непрості часи. Ми розглядаємо питання призначення Генерального прокурора, і є позитив вже в тому, що нарешті це кандидатура людини професіонала, яка прийшла з фахового середовища. Подивіться на біографію кандидата, він пройшов дуже серйозні кроки по всій ланці прокурорської роботи до того, як бути кандидатом на посаду Генерального прокурора. Наша фракція голосуватиме за.

Дякую, друзі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович Володимир Михайлович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Іванні Климпуш-Цинцадзе.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іванна Орестівна Климпуш-Цинцадзе. Будь ласка.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Колеги, країні потрібно призначення Генерального прокурора. Але я не можу зрозуміти, чому ви все робите відразу навиворіт і з порушенням закону. Регламент містить чітку імперативну норму: має бути присутній Президент України. Я не можу зрозуміти, хто не міг дочекатися Президента з відрядження, хто вирішив підставити Президента і вже сьогодні підважити легітимність новопризначеного прокурора, якщо його буде призначено.

Ця посада – це про неупередженість, про незалежність, про забезпечення верховенства права. Це те, що важливо, якщо всі ці владні гасла про євроінтеграцію мають хоч якийсь реальний вимір. Але ви, пане кандидате, правда, ви не слухаєте, ще до призначення, відмовляючись зустрітися з усіма політичними силами, зокрема з фракцією «Європейська солідарність», а зустрічаючись виключно з представниками моно влади, їхніми «милиціями» у вигляді уламків кремлівської політики, ще з кимось, демонструєте упередженість. Але ви, пане кандидате на посаду Генерального прокурора, зараз не чуєте, демонструєте упередженість, заангажованість і зневагу. Ось, ми бачимо, як ви себе поводите. Ви одразу у вічі всьому суспільству говорите, що з вашим призначенням не варто розраховувати на верховенство права.

Ви, пане кандидате, можете стати наймолодшим Генеральним прокурором, я до вас звертаюся, але попри це, так виглядає, ви вже уражені усіма цими уособленнями хворої, зашлакованої системи, яку вже шостий рік поспіль будує моно влада в Україні.

У вашій кар'єрі, колего, є великий і важливий досвід, ви брали участь у засудженні зрадника і втікача Януковича. Зараз від вас може залежати, чи виколупаєте ви нарешті з правоохоронних органів кліку Портнова, яка засіла там з 2019 року і на сьогодні тримає в заручниках всю правоохоронну систему. Від вас залежатиме, чи переслідування опозиції, яке на сьогодні квітне набагато пишніше, ніж за часів Януковича, нарешті припиниться, чи бойові командири перестануть піддаватися тиску за ґратами, коли їхній професіоналізм потрібен на полі бою, чи перестане влада застосовувати правоохоронні органи в ручному режимі, чи буде зупинена масштабна корупція, системне рейдерство і «кошмарення» бізнесу, які процвітають у нас під час кривавої війни. У ваших повноваженнях не прогинатися, як ви обіцяли з цієї трибуни. Служіть закону, а не владі!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Арешонков, група «Довіра». Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Шановна президіє! Шановні присутні! Депутатська група «Довіра» уважно вивчила подання Президента. І ми говоримо про те, які критерії є визначальними для діяльності майбутнього Генерального прокурора. У часи війни, реформ і боротьби з корупцією чесність прокурора є запорукою легітимності держави. Чесність прокурора – це більше ніж дотримання закону, це постава, що формує обличчя всієї держави. Без чесності правосуддя – лише формальність.

Суспільна довіра – мирило ефективності. Не декларації, а послідовна практика, рівне ставлення до всіх громадян незалежно від статусу є критерієм успішної роботи Генерального прокурора. Суспільство не хоче героїв-популістів, а прагне принципової, чесної, відкритої і незалежної прокуратури. Неупередженість і відповідальність – не просто риси характеру, а системні вимоги до Генерального прокурора, які визначають курс всієї державної політики у сфері правосуддя. Генеральний прокурор має бути моральним і професійним орієнтиром, а не менеджером у мантії. Така позиція депутатської групи «Довіра».

Чи відповідає пан Кравченко і його попередня діяльність цим вимогам? Відповідь: так. Багато моментів його професійної біографії говорять про те, що він це робив. Чи буде так в подальшому, покаже його майбутня служба задля верховенства закону та державності. Нам особливо імпонує те, що він декілька років був на посаді військового прокурора, в тому числі на території окупованої Автономної Республіки Крим та інших територіях, був в числі тих, хто фіксував системні злочини та правопорушення, які вчиняли окупанти на території держави Україна. Цю систему потрібно продовжити й надалі. Особливо це актуально на фоні зменшення уваги до цього питання з боку окремих наших міжнародних партнерів.

Під час спілкування ми багато говорили про відновлення ефективної діяльності військової юстиції. Хочу нагадати, що в профільних комітетах, у тому числі з питань правоохоронної діяльності, правової політики, вже напрацьовані законопроекти про відновлення ефективної роботи військової прокуратури, військової поліції та військових судів. Це підтримується Генеральним прокурором. У відповіді на запитання щодо цього він наголосив, що сьогодні головне – організація системної роботи, відновлення довіри до органів прокуратури та інші важливі питання. Це співпадає з баченням депутатської групи «Довіра». Тому ми будемо голосувати за підтримку призначення пана Кравченка на посаду Генерального прокурора.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорій Миколайович Мамка, група «Платформа за життя та мир».

МАМКА Г.М. Шановні колеги, хочу звернути вашу увагу, який би кандидат не був, він не може сказати про реальний стан справ в Офісі Генерального прокурора і взяти на себе зобов'язання з цієї трибуни. Це так, по-народному.

Хочу звернути увагу, що від нас дуже багато чого залежить. Точно так, як ви починали реформу Генеральної прокуратури: перейменували, дали повноваження, дали більше контролю, внесли зміни до Кримінального процесуального кодексу (якась прокуратура краща, якась гірша), розділили прокуратуру на дві частини – загальну прокуратуру і прокурорів САП. А з кого ми будемо питати? Ми повинні звернутися до себе. І першим питанням було те, скільки часу необхідно дати для зміни законодавчої концепції, щоб ми ставили запитання і отримували на них відповідь. Якщо відповіді немає, необхідно вводити відповідальність. Тоді це вірна концепція, вірна постановка питання щодо виконання закону, повного об'єктивного контролю у вигляді процесуального керівництва з розслідування кримінальних проваджень і таке інше.

На даний час Генеральний прокурор, не маючи важелів і заповнення посад на 100 відсотків, по суті повинен виконати ті події, а саме факти реєстрації, які постійно збільшуються, об'єктивно виконувати норми закону. Чи є проблеми в Офісі Генерального прокурора? Так, є. Чи вони будуть? Вони є постійно, і розв'язувати їх необхідно особовому складу. Тому нам потрібно визначитися на час воєнного стану, яким чином збільшити повноваження, створити умови для наповнення і продовження ефективної роботи Генеральної прокуратури.

Що таке Офіс Генерального прокурора? Я акцентував би увагу не на назві, а на повноваженнях і в якій формі вони виконуються. Генеральний прокурор на даний час у державі відповідає за все: офіційну статистику, процедури розслідування і все інше, що стосується кримінальних проваджень.

Ми будемо підтримувати кандидата, який сказав, що йому потрібен місяць для внесення пропозицій, змін до закону і три-шість місяців для первинного звіту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Іванович Железняк, фракція політичної партії «Голос».

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, щонайменше у тимчасовій слідчій комісії і разом з вами ми багато зробили за останні три роки для того, щоб позакривати багато дірок, із яких в прямому сенсі, я сказав би, витікають, але насправді крадуть, гроші платників податків, за які ми могли б купити зброю, заплатити більші зарплати нашим хлопцям, більше і якісніше їх використати, ніж на гаманці, в тому числі і криптогаманці відомих корупціонерів. У цій роботі так чи інакше ти завжди натикаєшся на фінальну ланку, яка відповідно до закону має це розслідувати, а за фактом покриває. Я не знаю жодної країни

світу, в якій кожен бізнесмен добре розуміє, яка сьогодні посада і прізвище головного, наприклад, в економічному департаменті СБУ, хоча б тому, що три чи чотири роки тому ми ліквідували такий департамент, але й досі це залишається проблемою для бізнесу. Я не знаю жодної країни світу, де настільки відкрито правоохоронці порушують свою підслідність, більше того, потім публікують це у своїх соцмережах, як здобутки. І тут великий привіт насамперед ДБР, і не тільки. Але заради справедливості треба сказати, що навіть в окремих випадках я можу згадати кожен із цих правоохоронних органів, який хоч трохи став на світлу сторону. Єдиний орган у системі правосуддя, який жодного разу за ці три роки ніяк не втручався в цю роботу, була Генеральна прокуратура. Вона завжди була на темній стороні сили.

Пане Руслане, я дуже вас прошу нарешті змінити цю практику. Ви молода людина, і це точно перевага. Сподіваюся, ви так само бережете свою репутацію і будете берегти її далі, як було до податкової або в податковій.

Хочу окремо до вас звернутися. Зараз, під час розгляду цього питання, відомий журналіст-розслідувач Михайло Ткач написав теорію, чому вас призначають. Ви можете, напевно, її прочитати в соціальних мережах. Зробіть так, щоб це було фейком навіть з боку Михайла і щоб жодних зауважень до вас не було, в тому числі й щодо високополітичних справ, і ми могли пишатися прокуратурою. Ми не будемо голосувати, бо є опозиційною фракцією. Але я щиро сподіваюся, що у вас вийде нарешті повернути довіру до прокуратури, від чого щонайменше виграє вся країна.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарас Іванович Батенко, група «Партія «За майбутнє».

БАТЕНКО Т.І. Шановні колеги, ми займаємося питанням призначення Генерального прокурора в непростий для України день, бо вночі держава-агресор здійснила свій черговий терористичний удар по місту Києву – столиці України, забравши щонайменше 14 життів. Наші щирі співчуття всім сім'ям, родинам, які втратили своїх близьких.

Хочу сказати, що ці злочини, які ми і весь світ спостерігаємо фактично щодня, не можуть бути безкарні, і російська федерація про це має знати. У цій ситуації ми повинні задуматися, що 6,5 місяця Українська держава живе без повноправного Генерального прокурора. Це багато чи мало? Без тіні сумніву слід визнати, що для країни, яка воює, така тривала відсутність Генерального прокурора може призвести до дуже негативних наслідків.

Ми обираємо голову правоохоронної системи, попри розділеність цієї системи, що ми розуміємо. Через це і затримка в розслідуванні гучних справ, відсутність координації між різними правоохоронними органами, зниження довіри суспільства до правоохоронної системи. Генеральний прокурор має ключову роль у керівництві та координації роботи прокуратури, особливо в складних резонансних справах. Відсутність такого керівника може

сповільнити або заблокувати розслідування, що призведе до втрати доказів, уникнення відповідальності винних, підриву довіри до правосуддя в цілому і таке інше.

Наразі ми маємо справу з кадровою людиною, яка знає, що таке прокуратура. Нам імпонують особисті якості пана Руслана. Це прокурор, який знає, що таке війна, відчув порох війни. Нам достатньо того, що він був керівником Бучанської окружної прокуратури і фактично своїми руками документував злочини російської федерації, які вона здійснила в перший місяць війни, піднімав тіла. Нам імпонує і те, що він здійснював процесуальне керівництво в кримінальному провадженні проти Януковича, колишнього Президента України, а також документування злочинів іншого резонансного характеру і таке інше. Я вважаю, це великий досвід, яким він володіє.

Крім цього, я вже ставив це питання, потрібно посилити міжнародне співробітництво української прокуратури щодо майбутнього документування таких злочинів. Я вважаю, цей прокурор повинен взяти курс і на лібералізацію прокуратури і бізнесу. Законопроект є, думаю, майбутній Генеральний прокурор його підтримає.

Пане Руслане, дорожіть і бережіть свою репутацію, тому що репутація Генерального прокурора сьогодні і завтра дорівнюватиме репутації України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Качура Олександр Анатолійович, фракція «Слуга народу».

КАЧУРА О.А., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Сумщина. Шановний Руслане Андрійовичу! Безумовно, всі тут, у залі, розуміють, що зараз ми призначимо нового Генерального прокурора. У нього є великий плюс: він – юрист. Історія і ця зала пам'ятають інші випадки, коли на цю посаду призначали людей без юридичної освіти. Ми всі добре це пам'ятаємо. Людина із системи, розуміє, що відбувається всередині, знає з нижньої, середньої ланки, і тепер буде займати посаду на найвищій ланці, що треба змінювати.

Думаю, ви відчували, які помилки були допущені попередніми генеральними прокурорами. Сьогодні на засіданні фракції і під час свого виступу ви нам говорили...

Руслане Андрійовичу, я до вас зараз звертаюся! Я вибачаюся, почекайте хвилину до завершення мого виступу.

Ви сьогодні говорили, що будете співпрацювати з парламентом. Але співпрацювати треба не лише з представниками більшості, а й опозиції, бо вони також депутати, з якими має бути комунікація. Попередні три генеральні прокурори також казали, що співпрацюватимуть з комітетом, підтримуватимуть

всі ініціативи депутатів, у рамках парламентського контролю допомагатимуть здійснювати повноваження депутатів. Проте попередній ваш колега навіть не з'явився на засідання комітету стосовно загибелі Дениса Монастирського. Це така «повага» до парламенту.

Тому, я вважаю, ви не повинні повторювати помилки. Ви вже будете четвертим Генеральним прокурором за каденції цього парламенту. Найголовніше питання – питання справедливості, яке стоїть у нашому суспільстві поряд з питанням миру, перемоги. Ваша посада в досягненні справедливості є однією із ключових у цій державі, від вас дуже багато залежить. Відповідальність, яку ви сьогодні на себе берете на цій посаді, неспівставна з багатьма посадами, на які ви погоджувалися. Сподіваюся, ви свідомо йдете на цей крок, розумієте рівень відповідальності, який на вас ляже.

Хочу сказати, є питання стосовно незадовільного стану фортифікацій у Сумській області. Я вимагаю, щоб першим вашим кроком було розслідування щодо можливих фактів розкрадання коштів чиновниками, підрядниками на Сумщині, інших регіонах, які були використані нецільовим шляхом...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу записатися на виступи. Будь ласка, до 4 хвилин (по 1 хвилині на виступ). Потім будемо голосувати, тому запросіть депутатів до залу, через 5 хвилин буде голосування.

Ар'єв, фракція «Європейська солідарність».

Ірина Володимирівна Геращенко.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановний пане Руслане, наша фракція хоче сказати, що в суспільстві сьогодні дуже великий запит на справедливість. Правоохоронні органи, на жаль, стали системою в системі, яка більше працює не на захист законності, а, скоріше, на обслуговування «хотелок» Банкової. Ми як команда, яка була в жорсткій опозиції до Януковича, можемо стверджувати, що з багатьох позицій нинішня Банкова давно переплюнула Януковича.

Хочемо нагадати вам про три закритих телеканали тільки через те, що вони не подобаються Банковій, про розвалені справи генералів Марченка, Павловського, які провинилися тільки тим, що не подобаються Банковій. Ми хочемо нагадати вам, що не можна «кошмарити» родини опозиції тільки тому, що це б'є по найболючішому.

І ключове. Якщо ви говорите про рівність, тоді чому відмовилися зустрітися з нашою фракцією, якщо насправді в нас одне спільне бажання – сильна, незалежна, європейська Україна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Божков, фракція «Слуга народу».

БОЖКОВ О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Бакумову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олександр Сергійовичу.

БАКУМОВ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний головуєчий! Шановні колеги! Досить відповідальний день – нарешті український парламент може дати згоду на призначення Генерального прокурора. Сьогодні ми багато говоримо про справедливість, і, на превеликий жаль, у нашій країні надто часто слово «закон» не означає – справедливість. Ми бачили, як закон захищав не правду, а вплив, захищав не постраждалого, а винуватця, кривдника. Тому для Генерального прокурора має бути головним не лише його знання, досвід, а й розуміння права, відчуття справедливості, глибоке відчуття особистої відповідальності перед українським народом, українським парламентом, який зараз може дати вам цей вотум довіри. Закликаю вас під час виконання своїх службових повноважень та обов'язків бути відданим саме праву та справедливості.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лопушанський, фракція «Європейська солідарність».

ЛОПУШАНСЬКИЙ А.Я. Прошу передати слово Гончаренку Олексію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олексійович Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Хочу звернутися, скоріше за все, до майбутнього Генерального прокурора. Бачу, тут до вас вже потягнулася «народная тропа», обмінюються телефонами, пан Микола Тищенко вже вас обіймає, з зеленою папочкою до вас підійшов. Я прошу вас, викиньте той телефон. Я прошу вас, відріжте у своєму кабінеті телефон зв'язку з кабінетом Президента. Я прошу вас бути Генеральним прокурором. Я прошу вас стояти і охороняти закон, а не відповідати на дзвінки із цього залу, Офісу Президента, немає значення звідки, тому що на вас зараз величезна відповідальність. Люди в Україні чекають на справедливість і правду.

Нам обіцяли, що прийде весна – будемо саджати. Минуло «шість весен, шість лет» – нічого не відбувається. Посадіть найвище керівництво України, тих із них, хто прокрався, посадіть тих, хто б'є людей в ТЦК і таке інше, і тоді люди вам повірять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

І завершальний виступ – Іван Іванович Крулько, фракція «Батьківщина».

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Сьогодні на засіданні фракції ми мали можливість зустрітися з кандидатом на посаду Генерального прокурора паном Кравченком. Ми підтримуватимемо його кандидатуру з кількох причин.

Не можна, щоб у воєнний час Генеральна прокуратура була без Генерального прокурора. Нам потрібен там професіонал. І дуже добре, що подали кандидатуру людини із системи, тому що всі попередні прокурори були не з системи, більше того, були випадки, і без юридичної освіти. Вважаю, роками система прокуратури знищувалася. Нам треба її відновити, там мають працювати професіонали, виконувати свої задачі, бути на сторожі законності, щоб у нас не було ситуацій з політичними переслідуваннями, і найголовніше, щоб прокуратура документувала злочини російської федерації проти України і щоб, врешті-решт, ті, хто вчиняє злочини проти нас, були притягнуті до відповідальності.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Переходимо до прийняття рішення. Займіть, будь ласка, свої місця. Запросіть народних депутатів до залу.

Шановні колеги, відповідно до пункту 25 частини першої статті 85, частини третьої статті 131¹ Конституції України ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про надання згоди на призначення Президентом України Кравченка Р.А. на посаду Генерального прокурора» ([№ 13375](#)) в цілому.

Прошу голосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Вітаємо вас, Руслане Андрійовичу, з цим призначенням і бажаємо плідної роботи на благо України (*Оплески*).

Шановні колеги, продовжуємо розгляд питань порядку денного.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо організаційних засад здійснення підтримки в аграрному секторі» ([№ 13202](#)) та альтернативний до нього законопроект [№ 13202-1](#).

Ставлю на голосування пропозицію про включення законопроектів № 13202, № 13202-1 до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 298.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 241.

Рішення прийнято.

До доповіді від авторів законопроекту № 13202-1 запрошується народний депутат України Чорноморов Артем Олегович.

ЧОРНОМОРОВ А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 131, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Вітаю вас, шановні колеги, шановна аграрна спільнота, народе України! Законопроект № 13202-1 є альтернативним, підтриманий Комітетом з питань аграрної та земельної політики. Основний законопроект № 13202 був поданий Кабінетом Міністрів. Законопроект № 13202-1 розроблений з метою виконання міжнародних зобов'язань України, передбачених статтями 403-406 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співробітництвом з атомної енергії і державами – членами ЄС, з іншої сторони, та спрямований на реалізацію ініціативи ЄС *Ukraine Facility*, запровадженої Регламентом (ЄС) Європейського парламенту та Ради від 29 лютого 2024 року.

Законопроектом передбачається створення Виплатної агенції, яка є прозорим механізмом щодо дотацій в агросектор від наших європейських партнерів, доки Україна не вступить в Європейський Союз. Вкрай важливий проект закону, оскільки майбутній механізм буде повністю комплексний, гармонічний зі всіма країнами ЄС, в яких створено таку саму Виплатну агенцію, що уможливить зменшити корупційний вплив, корупційні шляхи щодо дотацій в аграрний сектор.

Тож, шановні колеги, прошу вас підтримати даний законопроект, який вкрай важливий для аграрного сектора, особливо для майбутнього України як члена Європейського Союзу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

До доповіді щодо законопроекту № 13202 запрошується заступниця міністра аграрної політики і продовольства України Оксана Сергіївна Осьмачко.

ОСЬМАЧКО О.С., заступник міністра аграрної політики та продовольства України. Шановний пане головуєчий! Шановна Олено Костянтинівно! Шановні народні депутати України! Проект закону розроблено

з метою виконання плану дій України щодо створення інституцій, необхідних для адаптації аграрного сектора до вимог Європейського Союзу. У межах імплементації Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» передбачено створення базових інституцій, зокрема Виплатної агенції, за принципами спільної аграрної політики Євросоюзу, які забезпечуватимуть своєчасну та точну виплату державної підтримки сільськогосподарським виробникам та сприятимуть підвищенню інституційної спроможності Мінагрополітики в частині підготовки та реалізації програм підтримки сільськогосподарських виробників.

Крім того, буде запроваджено систему збору даних у сільському господарстві та впроваджено підходи середньострокового планування на основі європейських принципів.

Одним із ключових інструментів в реалізації цих регламентів є створення Виплатної агенції – інституції, що відповідає за адміністрування фінансової підтримки у сільському господарстві відповідно до стандартів Євросоюзу.

Нами було проаналізовано альтернативний проект закону, поданий народними депутатами України Чорноморовим та Гайду. Він збігається з урядовим варіантом, водночас в ньому враховані рекомендації Європейської комісії щодо обов'язкового SWOT-аналізу під час формування програм державної підтримки, а також деталізовано механізми контролю моніторингу виплат сільськогосподарським виробникам.

Оскільки нашою спільною метою є досягнення ефективного результату, міністерство направило свою позицію до профільного комітету. Ми підтримуємо альтернативний проект закону з пропозиціями щодо доопрацювання окремих положень. Міністерство підтримує будь-яке рішення народних депутатів в інтересах розвитку аграрного сектора України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

До співдоповіді від комітету запрошується голова Комітету з питань аграрної та земельної політики Олександр Васильович Гайду.

ГАЙДУ О.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 128, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний головуєчий! Шановні колеги! Законопроектом № 13202-1 передбачається імплементація критично важливих регламентів Європейського Союзу, які встановлюють правила державної підтримки та фінансування спільної аграрної політики Європейського Союзу. Імплементація вимог цих регламентів сприятиме виконанню Україною міжнародних зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію та *Ukraine Facility*. Це дозволить Україні в подальшому отримати розширений доступ до інструментів фінансування Європейського Союзу.

На сьогодні фінансування програм державної підтримки фермерів наразі здійснюється через різні установи Міністерства аграрної політики та продовольства, Міністерства економіки та базується на обов'язковій реєстрації в Державному аграрному реєстрі. Проте Державний аграрний реєстр не є розпорядником коштів і не здійснює їх виплат. Урядовим та альтернативним законопроектами № 13202, № 13202-1 пропонується змінити цю модель, створивши Виплатну агенцію як єдину установу, що об'єднує всі функції – від прийому заявок від Державного аграрного реєстру до ухвалення рішень, розпорядження коштами та контролю за їх використанням.

Виплатна агенція – це бюджетна установа, яка підпорядковуватиметься Міністерству аграрної політики та продовольства. Крім того, вона зможе залучати і використовувати кошти міжнародної технічної допомоги, гранти, благодійні внески тощо, стане головним розпорядником бюджетних коштів і адміністратором всіх видів державної фінансової підтримки агровиробників.

Аграрний комітет на своєму засіданні 3 червня поточного року ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти законопроект № 13202-1 у першому читанні за основу зі скороченням строку підготовки до другого читання як такий, що має низку кращих доопрацьованих норм, зокрема врахування рекомендації Європейської комісії.

Колеги, прошу підтримати рішення комітету та проголосувати за.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запишіться, будь ласка, на виступи в обговоренні: два – за, два – проти.

Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина».

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Лукашук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лукашук.

ЛУКАШУК Б.О., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний пане головуючий! Шановні народні обранці! Законопроект № 13202, безперечно, є важливим, оскільки ним регулюється питання надання підтримки вітчизняним сільгоспвиробникам, його норми допоможуть українській аграрній галузі наблизитися до європейських норм та стандартів, брати активну участь у європейських програмах підтримки.

Разом з тим у нашої фракції є ряд зауважень до тексту законопроекту.

Перше. Окрім прописаних у законопроекті чітких критеріїв, на основі яких господарство може отримати відмову у підтримці, передбачається запровадити інші критерії, які окремо визначатимуться Кабінетом Міністрів України, що, на нашу думку, залишає широке поле для тлумачень та можливих дискримінаційних дій чи корупційних зловживань.

Друге. Чітко не розмежовані види перевірок – автоматизована, документальна і фізична, що викликає питання до їх самостійності та правового статусу.

Третє. У проекті немає окремих норм щодо прав заявників на адміністративне оскарження рішень Виплатної агенції, що суперечить принципам правової визначеності та гарантії захисту прав.

Отже, наша фракція підтримуватиме законопроект у першому читанні, до другого читання будемо готувати відповідні поправки, щоб усунути зазначені мною недоліки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін Максим Євгенович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ДИРДІН М.Є., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 132, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Дмитру Костюку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Костюк.

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Житомирщина. Прийняття даного законопроекту є важливим кроком на шляху вступу України до ЄС. Як голова підкомітету з питань соціальної політики агропромислового комплексу, розвитку сільських територій, науки та освіти хочу запевнити всіх народних депутатів, що створення Виплатної агенції є головною вимогою Єврокомісії на шляху до аграрної євроінтеграції. Загалом є три кейси, одним із яких є розвиток сільських територій. Виплатна агенція потрібна фактично для того, щоб Україна могла розпоряджатися тими коштами, які Європейський Союз готовий надавати нам у майбутньому. Але для цього потрібно створити певну структуру, умови створення якої, її функціонал прописані в цьому законопроекті, який я прошу всіх підтримати.

У нас, у Верховній Раді, часто буває, що на розгляд подаються проекти, які називаються євроінтеграційними, а в них приховані якісь інші моменти. Цей законопроект стовідсотково про євроінтеграцію. У рамках вимог *Ukraine Facility*

він був розроблений Міністерством аграрної політики та продовольства і доопрацьований народними депутатами.

Чому я закликаю голосувати саме за депутатський законопроект? Тому що він більш пропрацьований і на засіданні аграрного комітету міністр аграрної політики та продовольства теж підтримав саме депутатський законопроект. Прошу проголосувати за альтернативний законопроект.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ніна Петрівна Южаніна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Прошу передати слово Артуру Володимировичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні колеги, сьогодні ми розглядаємо дійсно важливий для аграрного сектора України законопроект № 13202-1, між іншим, альтернативний до урядового, внесений парламентаріями, більш комплексний та стратегічно зорієнтований. Ключові переваги цього законопроекту.

Перше. Документ імплементує положення двох регламентів ЄС і відповідає Угоді про асоціацію, формує інституційну основу для залучення коштів *Ukraine Facility*. Зверніть увагу, ідеться не лише про реформу, а й про системне наближення до європейських стандартів у сільському господарстві. Беріть приклад з Комітету з питань аграрної та земельної політики.

Друге. Інституційна модернізація. Передбачено створення Виплатної агенції, інтегрованої системи адміністрування, системи сільськогосподарських даних – ключових елементів прозорості та ефективної підтримки аграріїв і комплексний підхід. Проект, на відміну від урядового, охоплює ширший перелік законів – від фермерства і страхування до аграрного реєстру і кооперації.

Пропоную всім сьогодні підтримати цей законопроект, тому що, окрім введення інституційної модернізації, ним імплементується положення регламентів ЄС.

Законопроект підтримується Комітетом з питань інтеграції України до Європейського Союзу. Він визнав його не просто таким, який не суперечить міжнародним зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, а й таким, що відповідає курсу на адаптацію українського законодавства до права ЄС.

Разом з тим слід зазначити, що деякі положення відповідних регламентів наразі ще не враховані. Ідеться про секторальні інструменти підтримки та чітке визначення, наприклад, терміну «молодий фермер» та механізмів його підтримки.

Звертаюся до Олександра Санченка, щоб він теж підключився до того, щоб молоді фермери отримали чітке визначення, як у Європейському Союзі.

Закликаю всіх підтримати законопроект і брати приклад з Комітету з питань аграрної та земельної політики.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо більше немає бажаючих виступити, переходимо до голосування. Займіть, будь ласка, свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо організаційних засад здійснення підтримки в аграрному секторі» ([№ 13202-1](#)) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Комітет пропонує скоротити наполовину строк подачі пропозицій, поправок до законопроекту для підготовки його до другого читання.

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Наступне питання порядку денного...

Андрію Вікторовичу, не поспішайте, є процедура. Демократія – це процедура, Андрію Вікторовичу.

Отже, вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України щодо удосконалення порядку притягнення до відповідальності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» ([№ 13271](#)) та альтернативний законопроект № 13271-1.

Оскільки назви законопроектів різні, пропонується розглядати проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо підвищення відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення» ([№ 13271-1](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Ми домовилися проголосувати ці законопроекти без обговорення.

Тому відразу ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо

підвищення відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення» (№ 13271-1) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Комітет пропонує прийняти цей законопроект у цілому.

Якщо немає заперечень, ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому з урахуванням пропозицій комітету та техніко-юридичними правками... (*Шум у залі*). Немає такого. Це називається, пропозиції... (*Шум у залі*). Добре, для окремих народних депутатів: в редакції комітету, з урахуванням поправок комітету, пропозицій комітету і всього, що комітет зробив з цим законопроектом. За це все зараз проголосуємо. Давайте ще так: віддатися комітету.

Отже, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо підвищення відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення» (№ 13271-1) в цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками Прошу голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Максим Аркадійович Бужанський – з процедури. Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє, зважаючи на те, що норми цього закону відправляють ТЦК та ВЛК під дію законодавства щодо незаконного збагачення, забороняють фіктивну мобілізацію осіб, які проходять по тяжких або особливо тяжких справах про корупцію, прошу поставити на голосування пропозицію про невідкладне підписання цього закону та направлення його на підпис Президенту України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію шановного Максима Аркадійовича Бужанського про надання доручення Голові Верховної Ради України щодо невідкладного підписання прийнятого Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо підвищення відповідальності за корупційні або пов'язані

з корупцією правопорушення» та негайного направлення його на підпис Президенту України. Прошу голосувати.

«За» – 240.

Рішення прийнято (*Шум у залі*).

Щодо трьох каденцій краще не зарікатися, Максиме Аркадійовичу, ми тут і так трохи пересиділи.

Шановні колеги, далі у нас розгляд питань без обговорення, тому не розходьтеся, будемо швидко зараз приймати.

Вашій увазі пропонується повторний розгляд з пропозиціями Президента України Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення і функціонування Єдиного державного реєстру військовослужбовців та удосконалення порядку ведення військового обліку» (проект [№ 12066](#)).

Шановні колеги, ми домовилися розглядати це питання без обговорення. Тому переходимо відразу до голосування. Нас очікує шість голосувань. Прошу зайняти місця і підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію 1 Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 277.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію 2 Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 278.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію 3 Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію 4 Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 281.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію 5 Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, всі пропозиції Президента України прийнято. Переходимо до голосування за прийняття закону в цілому.

Відповідно до частин четвертої, п'ятої статті 135 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про повторне прийняття Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення

і функціонування Єдиного державного реєстру військовослужбовців та удосконалення порядку ведення військового обліку» (проект № 12066) в цілому з урахуванням пропозицій Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 265.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Дякую.

Шановні колеги, далі у нас проект Закону «Про внесення змін до статті 16-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо призначення та отримання утриманнями загиблого військового одноразової грошової допомоги» ([№ 13129](#)).

Тут є виступи і розгляд поправок, що трохи займе часу.

Запрошую на трибуну голову або представника комітету.

Пані Анна Скороход. Будь ласка, 2 хвилини, і потім будемо ставити на голосування поправки.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, не розходьтесь, будь ласка, бо є важливі поправки, які стосуються наших захисників і людей, які хочуть служити в армії. Дуже прошу вислухати мене. Я розділила поправки на два блоки, тому що вони стосуються двох питань.

До мене звернулися патронатні сім'ї. Проблема в тому, що у статті 23 Закону України «Про мобілізацію та мобілізаційну підготовку» немає чіткого визначення, хто саме вважається патронатною сім'єю. В ній лише зазначається, що право на відстрочку мають патронатні вихователі, на утриманні яких перебуває дитина-сирота (діти-сироти) або дитина (діти), позбавлена батьківського піклування, віком до 18 років.

Проблема в тому, що патронатні сім'ї здійснюють не утримання, а виховання та реабілітацію. Поданими поправками пропонується це виправити. Більше того, патронатний вихователь – один, а патронатна сім'я передбачає обов'язкову наявність батька і матері. У нашому випадку призивають батьків, і сім'я втрачає статус патронатної сім'ї. Цією колізією в нормі закону ми дуже багатьох дітей позбавляємо хоча б тимчасової сім'ї.

Я прошу підтримати ці поправки, виправити ту колізію, яка на сьогодні існує щодо патронатних сімей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пані Анно, я правильно розумію, ви просите поставити на голосування для врахування поправки 8, 9, 10, 11?

Тоді я ставитиму поправки на голосування по чергову.

Шановні колеги, народний депутат Скороход пропонує врахувати відхилені комітетом поправки 8, 9, 10, 11.

Олександр Михайловичу, будь ласка, позиція комітету.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, ми ці поправки відхилили, тому що вони не стосуються цього законопроекту щодо внесення змін до Закону «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Своїми поправками ви пропонуєте внесення змін до іншого законодавчого акта. Давайте працювати над цим законопроектом.

Дякую. Комітетом ці поправки відхилені.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, ставлю на голосування поправку 8 авторства народного депутата Скороход для її врахування. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 89.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 9 авторства народного депутата Скороход. Комітетом вона відхилена, але автор наполягає на її врахуванні. Прошу голосувати.

«За» – 86.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 10 авторства Анни Скороход. Комітетом вона відхилена, але народна депутатка Скороход наполягає на її врахуванні. Прошу голосувати.

«За» – 80.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 11 авторства народного депутата Скороход. Комітетом вона відхилена, Скороход наполягає на її врахуванні. Прошу голосувати.

«За» – 81.

Рішення не прийнято.

І ще три поправки. Пані Скороход, будь ласка, 2 хвилини.

СКОРОХОД А.К. Я розумію голову комітету, але я не розумію зал. Чому ви не підтримуєте дітей, які перебувають в патронатних сім'ях? Я сказала, що це колізія. Прочитайте визначення, що таке патронатна сім'я, і зрозумієте, що ви не виправленням цієї колізії просто знищуєте патронатні сім'ї.

Про що наступні три поправки. Звертається дуже багато людей, які зараз перебувають у СІЗО або під слідством, з питанням: чому ті, у кого є вирoki,

мають право мобілізуватися, а їх такого права позбавляють. Ці три поправки стосуються надання можливості людям, які перебувають під слідством, обвинувачені, мобілізуватися до лав Збройних Сил України. Я не розумію, в чому тут є проблема? На сьогодні людей, які не хочуть мобілізуватися, пакують в бусики, б'ють, видьоргують звідусіль, люди бояться вийти на вулицю. У вас є певна категорія осіб, яка хоче мобілізуватися, то дайте їй, будь ласка, таке право.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Михайловичу, позиція комітету.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Шановні колеги, шановна колего пані Анно, ще раз повторюся. Дані поправки слухні, ми готові з вами співпрацювати, але це зміни до іншого закону. Тому ці поправки відхилені.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Ставлю на голосування поправку 12 авторства народного депутата Скороход для її врахування. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 88.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправка 13 авторства народного депутата Скороход для її врахування. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 84.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Ставлю на голосування поправку 15 авторства народного депутата Скороход для її врахування. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 79.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Можемо переходити до голосування за законопроект? Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до статті 16-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо призначення та отримання утриманнями загиблого військового одноразової грошової допомоги» ([№ 13129](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах. Дякую.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за незаконне переміщення, депортацію, невиправдану затримку репатріації дитини, вербування та використання дитини у військових цілях представником іноземної держави» ([№ 12170](#)). Друге читання.

Тут немає поправок, тому рухатися будемо швидко. Ми домовилися з фракцією «Батьківщина»... Можемо без виступу? Тоді переходимо до голосування.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за незаконне переміщення, депортацію, невиправдану затримку репатріації дитини, вербування та використання дитини у військових цілях представником іноземної держави» ([№ 12170](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 252.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо зупинення дії окремих положень колективного договору» ([№ 12291-1](#)). Друге читання.

У нас тут є виступи. Ми домовилися таким чином: Разумков – 10 хвилин, Руцишин – 3 хвилини, Цимбалюк – 3 хвилини, дві поправки від фракції «Європейська солідарність», а далі розберемося.

Разумков Дмитро Олександрович. Будь ласка, 10 хвилин.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Олександр Сергійовичу. Насправді жодної заборони немає, і уряд Шмигала можна і треба відправляти у відставку. Ми тут розглядаємо закон про трудові відносини. Думаю, вони потрудилися, їм треба йти зі своїх посад і чимось іншим займатися. Коли колеги по парламенту кажуть, що відповідно до статті 10 Закону «Про правовий режим воєнного стану» забороняється це робити, це неправда. Ви сьогодні призначали ще одного Генерального прокурора, свого часу попереднього ви відправили у відставку. У статті зазначено, що не можуть змінюватися органи прокуратури. Я хотів би всім вам нагадати, що 31 травня 2022 року з цієї трибуни ви відправили у відставку Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. А в статті 10 Закону «Про правовий режим воєнного стану» написано, що Уповноважений Верховної Ради України з прав людини не може бути змінений.

Коли кажуть, що скасувати Кабінет Міністрів неможливо, це правда. Стовідсотково Кабінет Міністрів як інституцію не можна прибрати, як

і Верховну Раду України. Але я хотів би нагадати, що ви багато разів міняли міністрів у цьому уряді, які є невід'ємною його частиною, так само, як і мінялися наші колеги по парламенту: хтось ішов з парламенту, хтось набув ці повноваження і продовжує працювати, і на інституціях це жодним чином не відбилося.

Але, шановні колеги, скажіть мені, будь ласка, якби, не дай Боже, Прем'єр-міністр не зміг далі виконувати свої функції – дай Боже, йому здоров'я – чимось іншим займався б, а не протирав штани в Кабінеті Міністрів України, як далі, на вашу думку, функціонувала б держава? Був би виконуючий обов'язки – Перший віце-прем'єр-міністр. Так само буде, коли ми з вами зберемо підписи і звільнимо Шмигала від тих обов'язків, які йому дуже важко сьогодні виконувати, його уряд провалив все, що можна було провалити.

А тепер подивимося на конкретні приклади, тому що багато хто ставить питання: а навіщо прибирати уряд? Давайте по пунктах.

Думаю, в цій залі погодяться всі, що вже другий рік поспіль Кабінет Міністрів України не може сформувати бюджет, який забезпечить потреби сектора безпеки і оборони. Минулого року – мінус 600 мільярдів гривень, в цьому році – мінус 450-500 мільярдів гривень. Скажете, бачите, є прогрес – мінус 100 мільярдів гривень порівняно з минулим роком. Так, але ситуація в економіці нашої держави набагато гірша.

Сьогодні вже не вистачає грошей на осінній період для забезпечення Збройних Сил України, про що казали урядовці, і знову ніхто не поніс відповідальності. Де вони братимуть кошти, також відповіді немає. Я вам хотів би нагадати, минулого року, на жаль, руками народних депутатів було прийнято рішення про підвищення податків, але замість очікуваних 600 мільярдів гривень – дірки державного бюджету – до державної скарбниці надійшло лише 10 мільярдів гривень. Це взагалі ні про що, це крапля в морі, це, на жаль, не дало реальних грошей. І, якщо ми порахуємо, скільки грошей пішло в тінь, скільки підприємців закрилося, скільки почали працювати «в сіру» і «в чорну», я впевнений, це перекриє в негативному форматі ті 10 мільярдів гривень, про які так звітував уряд.

Наступне питання. Падіння темпів промислового виробництва в нашій державі. Якщо ми говоримо про видобувну промисловість, – мінус 15 відсотків, харчова промисловість в аграрній державі, якою вона є, – мінус 12,1 відсотка, скорочення темпів будівництва в цьому році – мінус 11 відсотків.

Ми багато розповідали про велике будівництво, про те, що будемо відбудовувати житло для тимчасово переміщених осіб, для тих, хто сьогодні перебуває за межами нашої держави і має повернутися в Україну. Якщо цього не відбудеться, якщо не буде, де жити і працювати, люди в Україну не приїдуть, і ви це добре знаєте.

Наступне питання – ФОПи. Ми з вами дійсно «дуже ефективно боремося» з українською економікою, українськими ФОПами. За 2024 рік закрилося 210 тисяч ФОПів, 210 тисяч робочих місць! А якщо ви ще порахуєте, що

у кожного ФОПа було один, два, три, а в когось і більше найманих працівників, то це прямо «успіх» – найбільший негативний успіх, який ми могли забезпечити. У цьому році лише за січень закрилося понад 61,5 тисячі ФОПів. Це результат економічної політики уряду, яку він не прорахував, і таким чином веде державу до прірви.

Крайня історія, яку ми спостерігаємо в економіці нашої держави, – мінус 3,5 мільярда доларів після того, як був скасований поглиблений економічний безвіз. Ми з вами це бачимо і розуміємо. Це розуміють прості люди на вулицях, але не розуміє той недолугий уряд, який ми сьогодні маємо.

Дефіцит зовнішнього балансу торгівлі товарами. Я багато не хочу зараз говорити щодо цифр, але це конкретні приклади, які забивають цвяхи в кришку труни цього уряду і, на жаль, не лише їх, а й нашої з вами економіки і держави.

Зростання інфляції. У травні 2025 року порівняно з травнем 2024 року – мінус 15,9 відсотка. Для порівняння, в квітні ціни на окремі продукти харчування зросли на 280 відсотків. Конкретно зараз я кажу про капусту, не про гроші, які скирдує уряд, а про зелену капусту, яку продають на наших ринках.

Наступне питання – падіння рівня життя населення. Коли ми в цьому залі розповідаємо, що маємо підтримувати вчителів, а відправляємо гроші на так звану «Вовину тисячу», замість того, щоб за пропозицією профільного комітету підняти на 20 відсотків зарплати для наших вчителів.

Наша команда «Розумна політика» запропонувала законопроект, норми якого дозволяють підняти мінімальну пенсію для понад 1,7 мільйона громадян практично в 2 рази. Сьогодні вона становить 2 тисячі 361 гривню, ми пропонуємо збільшити її вдвічі. Я розумію, що і на ці кошти вижити майже неможливо, але це краще, аніж те, що є сьогодні. Ми пропонували конкретні приклади: а саме віддати «Вовину тисячу», марафон «Єдині новини», додаткові фінанси з Офісу Президента, додаткові зарплати, які отримав уряд, гроші, які вони виділили на лобістів і багато інших речей, які забезпечили б близько 21 мільярда гривень на рік, за рахунок яких можна було підняти цю мінімальну пенсію. Цього також не відбулося.

Тому, колеги, я насамперед звертаюся до монобільшості, це ваша відповідальність, і на вас сьогодні уряд цю відповідальність вивантажуватиме. Ви завтра будете це отримувати від людей під час кожної зустрічі з ними. Економічне падіння, нестача грошей на армію, незабезпечення заробітною платою вчителів, недостатнє фінансування медицини, недостатнє фінансування наших дітей, недостатнє фінансування закладів вищої освіти і багато інших речей, які сьогодні повністю провалив уряд. Я вже не хочу казати про міністра освіти і науки, який провалив все, що можна і не можна. Дитина в першому класі більш ефективна, аніж він. І це не єдиний приклад такої «ефективності».

Тому, шановні колеги, це питання порятунку держави. Я звертаюся до вас: давайте разом приберемо цей уряд, гірше точно не буде. Тому що сьогоднішня бездієвість Шмигала призведе до катастрофи і в економіці, і на фронті. Ми бачили його третю лінію оборони. Давайте ми його звільнимо, нехай їде на цю

третю лінію оборони, займає її, покаже, як треба тримати економічний і військовий фронти. Це його прямі слова, а за слова варто було б відповідати.

Уряд це не робив, не робить і робити не буде. Тому єдиний варіант на сьогодні – поміняти цей уряд, підібрати фаховіших людей. Я не сперечаюся, що це зона відповідальності насамперед монобільшості, але, якщо парламент цього не зробить, відповідатимете ви, всі ми перед державою, якої завдяки такому уряду просто може не стати.

Я вам дякую. Сподіваюся, все-таки розум у цьому залі переможе.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Рушишин – 3 хвилини. Будь ласка, пане Ярославче.

РУЩИШИН Я.І. Шановні колеги, говоритиму по суті цього законопроекту, спробую досить коротенько. Законопроект, на перший погляд, має благородну мету – захистити права працівників, посилити роль колективного договору навіть у період воєнного стану. Але я закликаю вас не підтримувати цей проект закону, і ось чому?

Перше. Ми повинні пам'ятати, в яких умовах живе країна. Воєнний стан – це надзвичайний стан, це період, коли держава, економіка, підприємства та інфраструктура працюють в умовах цього надзвичайного навантаження невизначеності та ризику. У такі моменти роботодавець повинен мати можливість оперативно реагувати на виклики, в тому числі шляхом зупинення тих положень колективного договору, які не відповідають реальності.

Законопроектом пропонується узалежнити такі рішення від взаємної згоди сторін. Але чи реально досягнути консенсусу в умовах, коли підприємство під обстрілами, працівники виїхали, ланцюги постачання розірвано? Невже ми будемо чекати колективних переговорів, поки бізнес банкрутує?

Друге. У цьому законопроекті хороші наміри, але погана реалізація. Три місяці на переговори. Але безвідповідальність за їхній зрив – це шлях до правового формалізму. Ми ніби захищаємо працівника, але реально створюємо хаос в управлінні підприємствами.

Третє. У цьому проекті закону немає гнучких винятків на випадок надзвичайних ситуацій, а це означає, що навіть у випадку прямої загрози для працівників або економічного краху підприємства ми вимагаємо спочатку домовитися, а вже потім братися за виправлення ситуації.

Шановні колеги, ми не можемо дозволити, щоб добрі наміри призвели до гірших наслідків. Український бізнес сьогодні – це тил, це все для фронту, все для перемоги, це робочі місця, податки. Ми повинні дати йому можливість дихати і вижити, а не зв'язувати руки.

Прошу не підтримувати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка, 3 хвилини.

ЦИМБАЛЮК М.М. Шановні колеги, я не буду забирати час. Законопроект надзвичайно важливий. Хочу подякувати робочій групі Комітету з питань соціальної політики і захисту прав ветеранів за зважену роботу.

Що основне в цьому проекті закону? У ході роботи робочої групи було знайдено компроміс між роботодавцями і профспілками. Хочу подякувати представникам всіх профспілок, які брали участь у засіданнях робочої групи. У проекті закріплено головне: під час дії воєнного стану роботодавець не має права призупиняти будь-який пункт колективного договору без проведення консультацій з профспілками і найманим працівником.

Прошу всіх підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка, 3 хвилини. Після цього будемо переходити до голосування. Тому прошу запросити депутатів до залу.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, я хочу поговорити про організацію трудових відносин у Верховній Раді України у період воєнного стану. Ви знаєте, коли ми зараз розглядали кандидатуру на посаду Генерального прокурора, я і мої колеги отримали десятки запитань від журналістів, виборців про те, які питання ставлять Генеральному прокурору, що це важлива суспільна інформація. Запитують, чому сьогодні ми не можемо прийняти нарешті постанову про повернення до нормального висвітлення роботи Верховної Ради України. Ми чудово розуміємо, що ставити питання безпеки – це некоректно, бо бачимо, що відбувається щодня і щоночі в Києві, де, на жаль, сьогодні немає жодного захищеного приміщення. Тому вже не працюють ці «отмазки», аби не транслювати роботу Верховної Ради України.

Ми не можемо зрозуміти чому «слуги» їздять у Домініканську Республіку з однопартійним відрядженням, тоді як офіційному представнику фракції «Європейська солідарність» блокують відрядження для участі в роботі Парламентської асамблеї НАТО, бо це Порошенко.

Ми не можемо зрозуміти, як так трапилося, що у нас сьогодні Генеральний прокурор зустрічається зі «слугами», їх сателітами, а відмовляється від зустрічі з фракцією «Європейська солідарність», яка є опозиційною.

Ми не можемо зрозуміти, чому головуючий на пленарному засіданні на пряме зауваження фракції «Європейська солідарність» про те, що суб'єкт подання кандидатури на посаду Генерального прокурора, а це Президент України, має дотримуватися норм Регламенту і особисто його представляти, продовжує нічого цього не чути і розглядати кандидатуру.

Насправді ми бачимо, що під егідою воєнного стану продовжується знищення суб'єктності парламенту, продовжується нівеляція ролі народного депутата України. І це робиться, на жаль, з повного благословення президії, яка не звертає уваги на порушення прав народних депутатів, необхідність збереження суб'єктності парламенту, посилення інституційної незалежності парламенту, робить все для того, аби єдиний орган законодавчої влади повністю втратив свою репутацію і свою інституційну засадничу фундаментальну сутність.

Ми вважаємо, маємо повернути журналістів у зал, відновити пряму трансляцію роботи Верховної Ради України. Досить використовувати відрядження і міжпарламентську діяльність депутатів, як «кнут и пряник». У вас провалена комунікація зі Сполученими Штатами Америки. І це не тільки питання складності команди Трампа, це провал дипломатичної роботи п'яти-шести менеджерів і тих, хто тут, у залі, на собі заключає...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до голосування. Прошу зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо зупинення дії окремих положень колективного договору» ([№ 12291-1](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 220.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про відправлення законопроекту № 12291-1 на повторне друге читання. Прошу голосувати.

«За» – 222.

Рішення не прийнято.

Законопроект відхилено.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення зміни до статті 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» щодо надання державними і комунальними закладами платних послуг у сфері фізичної культури та спорту, що не є орендою» ([№ 12284](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 221.

Рішення прийнято.

До доповіді запрошується міністр молоді та спорту України Бідний Матвій Вікторович. Будь ласка.

БІДНИЙ М.В., *міністр молоді та спорту України*. Шановні народні депутати, прошу підтримати цей законопроект, надзвичайно важливий для сфери фізичної культури і спорту. Він створений нами для того, щоб спортивні клуби, школи, гуртки, секції могли прозоро, на законних підставах отримувати послуги погодинної оренди об'єктів державної комунальної інфраструктури, так само і балансоутримувачі спортивної інфраструктури, зокрема спортивних залів, басейнів, могли також прозоро, в законний спосіб, на ринкових засадах здавати їх в оренду, а не так, як це відбувається сьогодні, іноді «сірим» шляхом.

Проблема полягає в тому, що чинний закон не дозволяє отримувати такі послуги і робити це швидко і прозоро. Наприклад, якщо ми захочемо піти до найближчої спортивної школи пограти у футзал, в нас не буде іншого шансу, аніж домовитися про це з директором спортивної школи, у нас не буде можливості прозоро орендувати на годину, півтори цей спортивний зал, щоб позайматися спортом.

Після прийняття цього законопроекту всі суб'єкти, що увійшли до реєстру спортивної інфраструктури, який діє вже другий рік і зараз активно наповнюється, зможуть створити систему, на основі якої на рівні Кабінету Міністрів розробимо документ, відповідно до якого така оренда здійснюватиметься прозоро, на ринкових засадах. Шляхом цифровізації ми плануємо створити цифровий сервіс, який дозволить користуватися тими об'єктами, які сьогодні є, ефективно їх використовувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До співдоповіді запрошується голова Комітету з питань економічного розвитку Наталуха Дмитро Андрійович.

НАТАЛУХА Д.А., *голова Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Дякую. Шановні друзі, цей урядовий законопроект досить простий, але важливий. Справа в тому, що до сьогодні, і, думаю, ви це добре знаєте, особливо ті, хто працює в округах, є проблема, яка полягає в тому, що орендувати погодинно приміщення спортивного призначення не видається можливим офіційно, в законний легальний спосіб, бо ця послуга для таких закладів просто не передбачена. Це стосується не лише певних шкіл, закладів, товариств для сприяння обороні або іншого, а й великих комплексів, як НСК «Олімпійський» чи палаци спорту. Тому різні спортивні або культурні секції, які хочуть в офіційному легальному порядку проводити свою діяльність, в цих умовах вимушені, як мінімум, обходити закон, що, звісно, не сприяє ані розвитку цих секцій, ані нашому державному бюджету.

Тому запропонований проект закону спрямований на врегулювання цієї ситуації та надання можливості організаторам таких секцій використовувати

заклади спортивного призначення в легальний спосіб, здійснюючи за них «білу», законну, погодинну оплату.

Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку рекомендував прийняти цей законопроект за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних процедур, якщо на це буде згода залу.

Дуже дякую. Просимо підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Запишіться, будь ласка, на виступи в обговоренні: два – за, два – проти.

Мокан Василь, фракція «Слуга народу».

МОКАН В.І., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, тут немає про що багато говорити. Правильна законодавча ініціатива. Треба підтримати урядовий законопроект, дати механізм для більш ефективного раціонального використання об'єктів спортивної інфраструктури. Якщо не буде заперечень, варто підтримати рішення Комітету з питань економічного розвитку – відразу прийняти за основу та в цілому. Це правильна ініціатива.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина Софія Романівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово моєму колезі Степану Кубіву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Степан Іванович Кубів. Будь ласка.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане головуєчий! Така проблема існує давно. Оренда державного, комунального майна, надання державними, комунальними закладами платних послуг у сфері культури і спорту, що не є орендою, дійсно вимагає врегулювання, про що було сьогодні сказано. Цим законопроектом пропонується доповнити Закон «Про оренду державного та комунального майна» новою частиною дев'ять, яка спрямована на узгодження положень цього закону, а саме – доповнення нормою про те, про що казали попередні промовці.

Хочу сказати, дія закону не поширюється на платні послуги щодо надання у погодинне користування спортивних споруд державної та комунальної форми

власності, внесених до Електронного реєстру спортивних споруд, що не є орендою, для спрощення можливості доступу населення до спортивних об'єктів. Це перше.

Друге. Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України дало декілька зауважень і застережень, один із комітетів рекомендує покращити однозначність для отримання і коригування назви відповідного електронного реєстру. Проект потребує техніко-юридичного доопрацювання, а також перегляду строку набрання чинності.

Разом з тим Комітет з питань бюджету у своєму висновку зазначає, що будуть збільшені доходи спеціального фонду державного та місцевих бюджетів від власних надходжень бюджетних установ. Тобто на даний момент врегулювати це питання потрібно, при чому в прозорий спосіб. Воно вимагає абсолютної підтримки. Наша фракція підтримуватиме його голосуванням.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І від фракції «Батьківщина» до слова запрошується Іван Іванович Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Дякую міністру молоді та спорту Матвію Бідному за цю ініціативу. Є законопроекти, які абсолютно правильні і логічні. По країні близько 4 тисяч спортивних споруд. Якщо ви захочете взяти у користування спортивну споруду на годину, дві, на сьогодні зробити це легально неможливо, тому що деколи, знаєте, так боролися з корупцією, все пустили через аукціони, через оренди, що створили нові корупції. Тобто ти повинен піти домовитися, дати гроші в чиюсь кишеню – директору, сторожу, кому завгодно, тоді тебе пустять на цей спортивний об'єкт, замість того, щоб встановити нормальний адекватний механізм: людина заплатила і діти мають доступ і можливість займатися спортом, а місцеві бюджети – дохід.

Давайте скажемо відверто, ресурс щороку для місцевих бюджетів від прийняття такого закону може становити не десятки, а сотні мільйонів гривень, які на місцях працюватимуть на покращення інфраструктури, побудову таких об'єктів, на розвиток того, чого сьогодні чекають громади.

Тому, я вважаю, цей законопроект треба приймати. Фракція «Батьківщина» підтримуватиме пропозицію про прийняття цієї ініціативи в цілому сьогодні, бо там немає що доопрацьовувати до другого читання. Дуже проста історія – дати можливість 4 тисячам спортивних об'єктів не два місяці проходити через аукціони, а здавати їх в погодинну оренду і закрити питання. Голосуємо за основу і в цілому. Нехай наші діти користуються спортивними об'єктами, розвивають фізичну культуру і спорт.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Павленко, група «Платформа за життя та мир».

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний головуєчий! Шановний пане міністре! Підтримка фізичної культури і спорту завжди є важливою і актуальною. Колеги надали, на мій погляд, вичерпні аргументи щодо підтримки даного законопроекту, тому наша група буде підтримувати його за основу і в цілому. Пропоную голосувати.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до голосування. Запросіть депутатів до залу.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» щодо надання державними і комунальними закладами платних послуг у сфері фізичної культури та спорту, що не є орендою» ([№ 12284](#)) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Можемо в цілому? Проти дві фракції, у тому числі фракція «Європейська солідарність».

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строку подачі поправок та пропозицій до цього законопроекту під час його підготовки до другого читання. Прошу голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Колеги, наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення реалізації права на набуття та збереження громадянства України» ([№ 11469](#)). Друге читання.

Тут є поправки, виступи, дуже багато всього. Почнемо з виступу Разумкова, 3 хвилини, і три поправки. П'ять хвилин? П'ять поправок, 3 хвилини?

Дмитре Олександровичу, уточніть, будь ласка.

Разумков, 3 хвилини і шість поправок для врахування. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Колеги, ви розходитеся, а насправді це важливий законопроект. Я хотів би вам нагадати, що 99 народних депутатів підписали подання до Конституційного Суду про роз'яснення статті 4 Конституції України щодо єдиного громадянства. Сьогодні ви плануєте розглядати, а завтра голосувати законопроект, яким спрощуєте отримання громадянства іноземцями. Там немає жодних позитивів для наших громадян, там немає норм, які захищали б і просуvalи інтереси наших громадян, які живуть за кордоном. Так, ви даєте можливість європейцям, американцям отримати українське

громадянство, доступ до ринку землі, мати можливість обиратися, бути обраними і голосувати на виборах та багато інших речей, які ви даєте громадянам інших держав, а не українцям.

Я погоджуюся, тут треба віддати належне, непогано попрацювало міністерство. Більшу частину того, що ми пропонували у своїх поправках, враховано, а саме іноземці мають сюди приїжджати для отримання паспорту, ставати тут на військовий облік. Однак це не виправдовує того, що сьогодні ви плануєте порушити Конституцію України. Я не розумію, чому український парламент відстоює інтереси громадян інших держав, а не українців. Історії про те, що таким чином ви якось допоможете українцям повернутися назад, якось їх прив'яжете до України, це ахінея, цього не буде. Щоб люди повернулися, має бути безпека як базова складова будь-якого процесу, має бути робота, якої завдяки цьому уряду немає і безробіття лише зростає, має бути дах над головою.

Ми сьогодні говорили про темпи будівництва, які падають, і як ви не забезпечуєте житлом людей, які втратили його під час повномасштабного вторгнення рашистської федерації, хоча в цьому залі всі обіцяли, навіть у державному бюджеті заклали на це кошти.

Немає належної освіти, Міністерство освіти і науки руйнує ту освіту, яка є сьогодні. Лікарі не мають можливості нормально працювати, багато хто із них їде за кордон. Немає базових речей, як магазин, де людина могла б купити одяг, продукти харчування. Про інфляцію ми вже поговорили, і які темпи вона має сьогодні: за окремими позиціями – збільшення на понад 280 відсотків, і це лише початок.

Тому, якщо сподівається, що такими безглуздими законопроектами, як пропонується, повернете українців назад, ви помиляєтеся, цього не буде. Ви даєте преференції громадянам інших країн, абсолютно не допомагаючи українцям.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, з місця номери поправок.

РАЗУМКОВ Д.О. Олександр Сергійовичу, поправка 1. Я пропонуватиму поставити її на голосування. У поправці йдеться про те, що протягом трьох років після того, як громадянин іншої держави набув громадянства України у спрощеному порядку, він не має права купувати ділянки сільськогосподарського призначення, щоб це не було ефективним механізмом доступу до ринку землі. Законом, який приймався в стінах парламенту, це було заборонено для іноземців, сьогодні така норма з'явилася.

Прошу колег підтримати нашу поправку, а комітет пояснити, чому вона була відхилена, чому комітет відстоює інтереси громадян інших держав, а не громадян України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

ЗАДОРЖНИЙ А.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Відповідно до логіки запропонованої автором поправки кожен законопроект у своїй назві повинен мати уточнення, що він приймається з урахуванням положень Конституції. Такий підхід позбавлений сенсу, не відповідає загальноприйнятим правилам законодавчої техніки. Тому поправку відхилено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1 авторства Разумкова та його колег для її врахування. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 44.

Рішення не прийнято.

Разумков, наступна поправка.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 768. У законопроекті немає норми про те, що буде з українським громадянством, якщо людина, громадянин, наприклад, Італії не вийде зі свого громадянства. У вас написано, що має вийти. А якщо не вийде, що буде?

У своїй поправці ми пропонуємо: якщо громадянин іншої держави отримав громадянство України, не має документа про припинення громадянства, наприклад, Італії, Франції, Німеччини – не принципово, він автоматично втрачає громадянство України. Ви цю поправку відхилили. Як це відповідає статті 4 Конституції України? Ви там її згадували, поясніть, будь ласка, виходячи з цього, але не з папірця, а, якщо можна, від себе, розуміючи предмет того, про що я казав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Відповідь комітету.

ЗАДОРЖНИЙ А.В. Дякую. Припинення іноземного громадянства особами, які набувають громадянства України за спрощеною процедурою, не узгоджується з основною ідеєю даного проекту закону, яким передбачається запровадження інституту множинного громадянства, тому поправку відхилено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування поправку 768 авторства Разумкова і колег для її врахування. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 43.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Разумков, наступна поправка.

РАЗУМКОВ Д.О. Скажіть, будь ласка, ви погоджуєтесь, що всі громадяни України мають захищати Україну? Поправкою 934 пропонується зобов'язати так званих нових громадян України протягом шести місяців стати на військовий облік і, якщо їх стан здоров'я і вік відповідають нормам, долучитися до лав Збройних Сил України. Тому що якийсь дивний підхід: у вас люди, громадяни України, мають іти на фронт, ризикувати своїм життям, здоров'ям, гинути там, захищаючи свою державу, а в тих, хто отримає громадянство, все буде добре, вони далі перебуватимуть у своїх країнах, але користуватимуться всіма пільгами і можливостями громадянина України з українським паспортом, жодного разу не захищаючи Україну. Чи нормально це стосовно тих українців, хто вже сьогодні має громадянство України, стосовно армії, яка сьогодні захищає нашу державу?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Відповідь комітету.

ЗАДОРЖНИЙ А.В. Шановні колеги, у статті 7 Європейської конвенції про громадянство зазначено, що держава-учасниця не може передбачати у своєму внутрішньодержавному праві втрату її громадянства *ex lege*, за винятком окремих випадків, серед яких – відсутнє невиконання вимог щодо взяття на військовий облік. Таким чином врахування відповідної поправки суперечитиме міжнародним зобов'язанням України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 934 авторства Разумкова і колег для її врахування. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 43.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Разумков, наступна поправка.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 1250. Скажіть, будь ласка, як ваш законопроект, який ви сьогодні протягуєте в цьому залі, відповідає статті 4 Конституції України про єдине громадянство?

Чи не вважаєте ви, що зараз робите антиконституційні кроки, таким чином граєте на руку ворога, який розповідає, що в Україні постійно порушується Конституція, що, звісно, не відповідає дійсності, коли приймаються нормальні закони, і такими діями, які сьогодні вчиняєте, відстоюючи цей законопроект, інформаційно допомагаєте країні-агресору? Я не розумію, навіщо це робиться, особливо, якщо врахуємо, що 99 наших колег народних депутатів України звернулися до Конституційного Суду і чекаємо роз'яснення від Конституційного Суду. Можемо ми помилятися? Так, можемо. Але, думаю, що ні, такого рішення

немає. Але ви все одно в порушення Конституції тягнете його. Поясніть свою особисту позицію, позицію комітету. Потім прошу поставити поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

ЗАДОРЖНИЙ А.В. Дякую. Зауваження щодо набрання чинності законом одночасно з набранням чинності іншим законом є доцільним лише у випадках, коли інший закон або вже прийнятий Верховною Радою України, однак ще не набрав чинності, або коли відповідні закони розглядаються парламентом одночасно. Водночас закон, на який посилається шановний депутат, автор поправки, навіть не зареєстрований в парламенті і невідомо, чи буде прийнятий. Поправку відхилено.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1250 авторства Дмитра Олександровича Разумкова і колег для її врахування. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 40.

Рішення не прийнято.

Разумков – з процедури. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановний доповідачу, я правильно зрозумів, що, виходячи з вашої логіки, закон, який не був прийнятий, це Конституція України 1996 року. Стаття 4 Конституції України має норму про єдине громадянство. Ви думаєте, що кажете? Щойно ви сказали, що такого закону немає навіть зареєстрованого. Наша держава живе за цією Конституцією, її сьогодні боронять Збройні Сили України, весь український народ сьогодні робить все для того, щоб тут існувала правова держава і не було росії, а ви в стінах парламенту, де ця Конституція приймалася, кажете, що такий закон навіть не зареєстрований? Майте совість або хоч не читайте, що вам пишуть, кажіть від себе. Ну, якого немає закону?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, і остання ваша поправка.

РАЗУМКОВ Д.О. Добре. А що з армією? Поправка 1295. Громадяни інших держав у своїх країнах не сплачують військовий збір. Не треба мені посилатися на те, що не повинно бути подвійного оподаткування. Там немає військового збору. Для українців в минулому році ви (особисто ви за це голосували) встановили 5 відсотків військового збору. Чому не виставляється така сама вимога до нових громадян України? Це не буде подвійне оподаткування, вони у своїх резиденціях сплачують інші податки. Нехай тут платять цей податок, платять на допомогу Збройним Силам України, які

боронять і нашу і, можливо, їхню державу, якщо це буде дійсно їхня держава. Але ви і це відхилили. Тобто з українців ви будете брати гроші, а всім іншим будете давати можливість далі нормально себе почувати у тихих країнах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1295 авторства народного депутата Разумкова і колег для її врахування. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 44.

Рішення не прийнято.

Колеги, переходимо до розгляду поправок Анни Скороход – 5 хвилин.

Ви наполягаєте на голосуванні поправок? Будете лише виступати? Добре.

Далі В'ятрович – 3 хвилини, Гончаренко – 7 хвилин, потім – Юлія Володимирівна і колеги. Добре.

Анна Скороход з трибуни. Будь ласка, 5 хвилин.

СКОРОХОД А.К. Дуже шкода, що виступаємо майже перед пустим залом, всі давно «поклали» на цінність нашого громадянства і українського паспорта. Але, як то кажуть, маємо те, що маємо. На жаль, спостерігаємо те, що на сьогодні навіть Конституція в Україні не має сили. Стаття 4 Конституції України визначає, що в Україні існує єдине громадянство, підстави набуття і припинення громадянства України визначаються законом. Колеги, тут ніде не сказано, що в нас може бути множинне громадянство. Більше того, під час воєнного стану законом забороняється будь-яке внесення змін до Конституції України.

Запропонований законопроект повністю суперечить Конституції України. Це антизаконопроект. Колеги, я не розумію, як ми взагалі опустилися до того, що розглядаємо такі проекти в стінах Верховної Ради України. Одне бачення, якби ми надавали право на отримання громадянства іноземцям, які стали на захист України. Не за підписання контракту, щоб відсидіти в тилу, а саме за захист, коли перебувають безпосередньо в зоні бойових дій, захищаючи Україну своїм життям, отримали право на те, щоб стати частиною цієї держави. Тоді це розумілося б.

Що ж пропонується цим проектом закону? Знаєте, давайте ми будемо громадянами України, але десь в інших країнах. Давайте ми будемо диктувати, як жити Україні, сидячи в Канаді, в країнах Євросоюзу, в Сполучених Штатах Америки, інших країнах світу. Звичайно, дуже важко переживати за долю України, не перебуваючи в Україні, не відстоюючи, не захищаючи її інтереси, існування тут, на її територіях.

Тому, знаєте, думаю, це звичайна підготовка до виборчого процесу. Я навіть в цьому впевнена, бо всі ми бачимо, що в законопроекті ніде не сказано, що людина, якщо не сплачуватиме податки відповідно до українського законодавства як громадянин України, не зможе голосувати на виборах. Ми розуміємо, що відповідно до інших законодавчих актів люди матимуть право на те, щоб брати участь у виборах.

Тут вже зазначали, я теж повторюся, що ми так сильно боролися за землю, але що ми зараз допускаємо? Те, що люди з множинним громадянством матимуть право купувати українську землю? І де той захист? Де ті обіцянки, які так сильно гатилися в цьому залі? Немає. Нічого немає.

А ще мене здивувала позиція щодо визначення урядом переліку держав, громадяни яких матимуть право на множинне громадянство. Колеги, в будь-який момент долю людини визначатиме Кабінет Міністрів. Сьогодні йому країна подобається, завтра не подобається, сьогодні він дає право, завтра не дає. Я, може, відкрию для вас Америку, багато росіян, білорусів стоять на захисті України, і дуже багато цих хлопців всупереч своїм країнам захищають вільну, демократичну Україну.

Тому я не знаю, як таке можна приймати. Вважаю, що це, за великим рахунком, взагалі державна зрада, зрада Конституції, яку ми, вдягаючи вишиванки, так сильно любимо і поважаємо, але на цьому вся любов і закінчується. Вважаю, це одне із найганебніших рішень, яке може прийняти Верховна Рада України. Думаю, за таке голосувати не можна.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович Володимир Михайлович. Будь ласка, 3 хвилини.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Шановні колеги, демографічна катастрофа, яку переживає Україна, не має аналогів у сучасному світі. До вкрай низької народжуваності і великої кількості загиблих і покалічених через війну додається масова імміграція, особливо жінок і дітей. Стрімке скорочення населення у поєднанні з поступовою втратою багатьма українцями із-за кордону зв'язку з Батьківщиною є прямим шляхом до вимирання українців як нації. Зупинити цю катастрофу можна лише шляхом зміни застарілої, а часом просто безвідповідальної політики у сфері громадянства, міграції та взаємин з українцями за кордоном на тлі боротьби іноземних держав за наших громадян.

Законопроект, на мою думку, є частиною необхідних змін. Його ухвалення дозволить: зберегти українських громадян, які вже мають або невдовзі отримають громадянство іноземних, насамперед європейських держав; дати можливість нашій діаспорі вступати в українське громадянство, не втрачаючи громадянство демократичних держав Європи та Північної Америки; створити можливість для громадян цих держав стати українцями, пройшовши всі необхідні процедури.

Завдяки зусиллям міжфракційної робочої групи, представників Світового Конгресу Українців, діалогу з виконавчою владою до другого читання вдалося зняти ключові загрози, які містить цей законопроект, а саме: повернуто вимогу щодо складання для набуття українського громадянства іспитів з української мови, основ Конституції України та історії України; закон набере чинності через шість місяців, а не після ухвалення сумнівного закону, який ділить громадян

на сорти; люди, які мають офіційний статус закордонного українця, матимуть можливість подавати документи на отримання громадянства після року проживання в Україні замість п'яти років, як для інших. На жаль, не вдалося переконати владу щодо внесення до законопроекту переліку розвинутих демократичних держав, громадяни яких набуватимуть громадянство України в спрощеному порядку, але внесено норму, що, формуючи цей перелік, уряд має враховувати членство держави в Європейському Союзі та застосування нею санкцій проти росії.

Сподіваюся, ми приймемо цей законопроект як одне із перших, але не останніх важливих рішень у сферах громадянства, демографії та міграції, які мають бути системними і відповідальними, бо йдеться про майбутнє країни, майбутнє нації. Я впевнений, українці мають стати глобальною нацією.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко. Будь ласка, 7 хвилин. Потім – Геращенко.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Друзі, зараз ми розглядаємо дуже важливий законопроект. Ідеться про те, щоб ми зберегли українців, українство і зв'язок українців з Україною. Це все дуже важливо. Але нам кажуть, що треба створити можливості для людей, щоб вони набували українське громадянство або зберігали його. І це дійсно потрібно робити, але є одна проблема. Треба так робити, щоб люди хотіли мати українське громадянство. А для цього треба припинити будувати в Україні Північну Корею. Інакше те, що ми тут будуємо, останнім часом назвати складно, якогось іншого прикладу не бачу, як замість Кім Чен Ина маємо Кім Чен Зе, і рухаємося спільними колонами до невідомо чого.

Подивіться, що відбувається з ТЦК. Це ж катастрофа! Вони перетворилися на якісь територіальні центри полювання – «бусифікації», там людей б'ють, знущаються над ними. На це просто не можна дивитися, але ніхто і не зупиняє цього, усе продовжується. Як ви думаєте, це когось стимулює до набуття українського громадянства, підтримки зв'язку з Україною, життя тут?

Наведу приклади кількох останніх днів. Львівщина. Мобілізований вистрибнув з кузова вантажівки під час перевезення його на полігон – у 31-річного чоловіка відкрита черепно-мозкова травма. Його «бусифікували» 10 червня в Луцьку, потім, як стверджує дружина, без ВЛК вже 11 червня його повезли на полігон, 12 червня він не виходив на зв'язок. Ну, а далі ми знаємо, що з ним сталося: відкрита черепно-мозкова травма, субдуральні, епідуральні гематоми, крововиливи. Постраждалий є волонтером і спортсменом.

Київ. Під час втечі від мобілізації загинув чоловік. Офіційне повідомлення: «Двоє чоловіків під час їх транспортування до збірного пункту розбили вікно транспортного засобу, намагалися покинути його. Один із мобілізованих упав на дорогу, отримавши несумісні з життям травми, що

призвело до його загибелі на місці подій». Це як стрічка новин в нашій державі. Те, що відбувається, є абсолютно ненормальним.

Одеса. Людину «бусифікують», при цьому ламають їй ключицю. Везуть на ВЛК, їм кажуть, що тут свіжий перелом. Потім її везуть у Чорноморськ, це під Одесою, і коли там кажуть те саме, людину просто викидають із буса без документів, телефону зі зламаною ключицею. Це сьогодні таке відбувається. Так, певні діячі повідомляють, що співробітники ТЦК зриваються на людях, бо українці їх постійно цькують. Усе зрозуміло, ви – не українці.

Зеленський каже, він не знає про системну проблему, є поодинокі випадки. Я не знаю, про які поодинокі випадки йдеться. Є система, яка руйнує Україну. Це ганебно, цього не може бути в правовій державі. Уся ставка зроблена на примус, ніякої мотивації не створюється, щоб військові залишалися у війську, невійськові йшли до війська. Термінів служби немає, грошові виплати військовим тільки зменшують, наприклад, забравши ту саму «тридцятку», немає іпотеки, яку обіцяли, немає виплат за перший контракт, нічого немає. Немає поваги до військового, але замість цього є «бусифікація», насилля, що породжує ненависть всередині країни. Так не може бути, так ми не знайдемо нових громадян України.

Наведу приклад, пов'язаний з перетином кордону. Ми кажемо, нам важливо, щоб українці зберігали український паспорт і тому ми... А що ми зробили для цього? Ну, не ми, а Кабінет Міністрів України. Він заборонив громадянам України, зокрема чоловікам, які постійно проживають за кордоном багато років, переїхали туди задовго до повномасштабного вторгнення, як тільки вони потрапляють на територію України, покидати її. Усе, вони у замкнутому колі: не можуть оформити документи, бо мають постійне проживання за кордоном, і виїхати з України не можуть. Ті українські чоловіки, які не забули про Батьківщину, маючи український паспорт, після 2022 року почали приїжджати в Україну як волонтери, допомагати, виявилися в пастці – приїхали, а виїхати вже не можуть, притому що давним-давно живуть за кордоном. Мова не про тих, хто переплив Тису, а про тих, хто живе за кордоном 10, 15, 20 років. Ми зробили так, щоб ці люди, які зберігали український паспорт, чим швидше позбавилися його. Взагалі, що відбувається з перетином кордону?

Ще вам новина, вчорашня: затримали чоловіка, який одружився з тещею, яка є інвалідом, щоб виїхати за кордон. 29-річного чоловіка затримали разом з його 47-річною супутницею, тещею і дружиною одночасно. Це сьогоднішня Україна.

Чому чоловіки не можуть перетнути кордон? Чому четвертий рік в Україну бояться заїхати хлопці, які виїхали із України у віці 15, 16, 17 років, яким сьогодні по 18, 19, 20 років? Чому вони бояться приїхати додому, в рідну Україну, до мами, тата, бабусі? Тому що вони не зможуть виїхати і повернутися до свого навчання за кордоном. Чому закриті кордони для тих, хто не підлягає мобілізації? Чому навіть для військового, який йде у відпустку, це ціле діло? Що ми робимо? Навіщо? Тільки, щоб мати там корупцію. Якщо ми будемо країну,

в якій головне – корупція, примус, насилля, Північна Корея, замість поваги до людини, тоді як би закони ми не прийняли, як би ми не роздували щоки і не розповідали, як ми залучаємо українців і українство, ніхто сюди не приїде, ніхто не намагатиметься потрапити в Україну, любити Україну, жити в ній, бо так не можна ставитися до людей. Треба негайно схаменутися і зберегти Україну, поки ви не доби́ли її остаточно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко, Будь ласка, 3 хвилини. Потім поправки від фракції «Батьківщина».

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні українці, очевидно, що безпека – це ключовий виклик перед нашою країною сьогодні. Демографічне провалля – це ключовий виклик нашого майбутнього. І жоден законопроект без вирішення питання безпеки не допоможе вирішити питання демографії. В такі страшні дні, як сьогодні, я згадую нахабство радника Офісу Президента Лещенка, який в інтерв'ю розповідав, що Київ безпечний, всі діти і жінки мають сюди повернутися. Цим зловживає Зеленський, який неодноразово казав, що варто всім повертатися. Знаєте, кожна мама, кожна бабуся сама вирішує, як їй зберегти свою дитину, і не треба в це лізти своїми руками. Державі треба подбати про безпеку.

Тому наша фракція наполягає на проведенні закритого засідання, присвяченого темі фортифікацій і протиповітряної оборони, взагалі темі менеджменту в Збройних Силах, тому що, ви розумієте, всі ці безпекові загрози будуть тільки посилюватися.

А тепер конкретно про цей законопроект. Дуже важливо, щоб працювала робоча група. Ми пишаємося тим, що наш представник Володимир В'ятрович наполіг на тому, щоб повернути в законопроект норму про обов'язкові для набуття українського громадянства іспити для іноземців з української мови, основ Конституції України та історії України. Тому що жодна країна світу не роздає свої паспорти всім підряд. Це робив тільки Зеленський, який «хорошим русским», Невзорову і чорті кому, роздавав паспорти тоді, коли ті, хто захищає державу, роками не можуть отримати український паспорт. А чому так? Чому Зеленський не може підписати відповідний указ?

Дуже ганебно виглядає те, що ми зараз розглядаємо таке історичне питання в порожньому залі. Тут немає ані автора ініціативи Зеленського, ані очільника Міністерства національної єдності України Чернишова, який, кажуть, взагалі в країну не повернувся, і ми хочемо подивитися, чи буде цей міністр на «годині запитань до Уряду». Деякі ключові наші зауваження до цього законопроекту були враховані, і це для нас важливо, але деякі дійсно не враховані.

У законопроекті, який ми зараз обговорюємо, зазначається, що критерії для визначення країни, громадяни якої зможуть отримувати множинне громадянство, встановлюватиме уряд. Ви розумієте, що наш уряд сам себе

визначити не може, він і досі не розглянув, наприклад, наші дипломатичні взаємини з Північною Кореєю, не вніс до залу жодної пропозиції, з Іраном і таке інше. Я не думаю, що цьому уряду можна довіряти хоч щось розглядати. Звичайно, ми дискутуємо, чи на часі саме під час воєнного стану обговорювати законопроекти, які мають таку чутливість. Тому в нашій фракції триває дискусія щодо того, чи дає цей законопроект відповіді на міграційні загрози.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка, 10 хвилин.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Шановні друзі, за п'ять років, навіть вже більше, роботи цього парламенту сьогодні розглядається найважливіший законопроект для життя України – про множинне громадянство, який наразі прямо загрожує існуванню української нації. І що я бачу – абсолютно порожній зал. Тут сидить, максимум, 15 людей. Усім іншим це просто нецікаво. Нецікаво Президенту, уряду, всюди порожньо.

Я хочу сказати, що законопроект про множинне громадянство – це як відкритий удар з тилу в спину України. З 2014 року ми воюємо на гарячому фронті за Україну, за право бути народом, за право бути державою, за право бути суверенною країною, проливаємо кров. Паспорт України політий кров'ю наших військових, наших цивільних людей, наших дітей. Нас реально вбивають. І в той час, коли нас вбивають і м'ясорубка війни перемелює тіло української нації, відкривають ворота з тилу – цим законопроектом дають можливість знецінити український паспорт, українське громадянство настільки, що будь-який іноземець (не тільки той, хто має коріння, не плутайте) може отримати наше громадянство, як зазначено в абзаці 17 підпункту 1 пункту 1 розділу I, подавши декларацію про визнання себе громадянином України.

Дорогі друзі, ви знаєте, більшої ницості, ніж таке знецінення громадянства України та українського паспорта, бути не може. У світі 130 країн мають інститут множинного громадянства, але в жодній із них немає такого порядку набуття множинного громадянства, як пропонується цим законопроектом. Знаєте, що означає множинне громадянство в 130 країнах? Проживання від п'яти до восьми, а іноді і більше, років в певній країні, знання мови, культури, законодавства, наявність роботи, житла. І, визнавши себе громадянином цієї країни, можеш просто зберігати паспорт своєї колишньої Батьківщини, щоб вільно заїхати в свою країну, в жодному разі не підпорядковуючись ні її законам, ні Конституції.

Щоб ви зрозуміли, що таке множинне громадянство в Сполучених Штатах Америки, зачитаю вам текст присяги на отримання громадянства Сполучених Штатів Америки. Вони дозволяють залишити паспорт своєї Батьківщини, але користуватися ним можна як проїзним документом.

Отже, громадянин, який набув громадянства США зачитує присягу:

«Я урочисто клянуся, що цілком та повністю відмовляюся від вірності та відданості будь-якому іноземному монарху, володарю, державі або суверенітету, якому я був раніше відданий; що я підтримуватиму та захищатиму Конституцію і закони Сполучених Штатів Америки від усіх ворогів, зовнішніх і внутрішніх; що я вірно служитиму Сполученим Штатам Америки; що я візьму зброю і боронитиму Сполучені Штати Америки, коли це буде потрібно; що я виконуватиму небойову службу в збройних силах Сполучених Штатів Америки, коли це буде потрібно; що я виконуватиму роботу на користь цивільної влади, коли це буде потрібно. Я беру на себе це зобов'язання з повною свідомістю та розумінням, без будь-яких застережень або намірів ухилитися. І нехай допоможе мені Бог».

Розумієте? Це Сполучені Штати Америки з множинним громадянством. Що пропонують Україні зараз? Людина, яка живе в будь-якій іншій державі і ніколи в житті ногою не ступала на території України, не знає мови, не розуміє культури, не знає законодавства, не бере зобов'язання підпорядковуватися Конституції України, захищати Україну зі зброєю в руках, жити в Україні, отримає в онлайн-режимі паспорт громадянина України. Що, український паспорт – це дисконтна карта, яку можна задешево просто так собі придбати, щоб показувати і мати такий собі туристичний паспорт?

Дорогі друзі, уявляєте, людина, будучи громадянином іншої країни, не відмовившись від підпорядкування законам і конституції своєї реальної батьківщини, коли отримає таке громадянство, в Україні матиме право голосувати. Скажіть, будь ласка, як ви зупините ті країни, які сьогодні чітко і конкретно виступають проти України, лідери яких, у тому числі європейських країн, виступають проти України, агітуватимуть цих «нових» громадян України до того, щоб вони голосували тут за якогось проросійського кандидата? Я запитую у вас, як ви це зупините? Ви розумієте свою відповідальність за такі речі? Ви розумієте, що не українці, яких сьогодні вбиває війна і яких залишилося набагато менше, ніж ви бачите в звітності, а якийсь онлайн-народ вибиратиме тут лідера нації, парламент, державні стратегії, навіть не заїхавши в Україну. Ви розумієте, що це по суті удар, причому смертельний, у спину України, країни, яка воює? Ви розумієте, що такі синтетичні онлайн-громадяни зможуть обіймати посади в Україні? Навіть в таких країнах, як Литва, Естонія, Словаччина, які мають множинне громадянство, законом прямо забороняється людям з множинним громадянством обіймати посади. Чому ми собою так торгуємо?

Наша команда вважає, що цей законопроект у такому вигляді, як він є, по суті, має мету: замість українського народу, української нації, яку зараз знищують в котлах війни, зробити новий народ України, і, уявіть собі, який це народ України. Кабінет Міністрів визначатиме, хто формуватиме новий народ України, а титульна нація, наш народ, який сьогодні вбивають на війні, буде тут гостем. На базі цього законопроекту, який, не дай Боже, завтра стане законом, вони нам нав'яжуть абсолютно новий народ, який зможе тут робити все без нас,

користуватися всіма правами, можливостями, купувати землю, робити все, що хочуть, жити за нас, тоді як ми своє життя віддаємо за державність, суверенітет, за свою націю.

Я можу вам сказати, що наша команда не просто голосуватиме проти, вона боротиметься, щоб цей законопроект не став реальністю.

Сьогодні порожній зал, і я кажу це лише для горстки людей, які мають відповідальність бути сьогодні в залі. Кожен, хто натисне зелену кнопку за цей законопроект, практично стає тим, хто працює проти України, проти української нації, проти нашого сьогоднішнього і майбутнього, проти наших дітей і наших онуків. Подивіться, жодна нація, жоден народ у світі такого закону не приймав. Чому нас примушують це робити? Будьте усвідомленими того, що робите. Гіршого законопроекту після розпродажу землі ще в цьому залі не було. Тому завтра я повторю це саме, можливо, вже не в порожньому залі. Я і моя команда робитимемо все, щоб цей законопроект не був прийнятий, не став ганьбою для України під час війни *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Сергій Володимирович Власенко, фракція «Батьківщина». Будь ласка, 10 хвилин.

ВЛАСЕНКО С.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Дякую, шановний пане головуєчий. Шановні колеги, абсолютно ганебно розглядати, напевно, другий за значущістю після Конституції законопроект у порожньому залі засідань. Закон про громадянство в усіх країнах – це рівень конституційного закону. Тобто громадянство є одним із стовпів, який формує державу. Ми всі йдемо в Європейський Союз. Зверніть увагу, як стряхнула Європейський Союз хибна міграційна політика і міграційна криза, яка існує. До чого призвела низка непродуманих рішень? До того, що зростає популярність правих партій екстремістів, що рівень агресії у суспільстві зростає, що суспільство розбавляється непритаманними мігрантами. І це лише первинні висновки, які можемо взяти з тієї історії, яку за крайні п'ять-сім років нам показав стабільний Європейський Союз. І це при тому, що, наприклад, дискусії про зменшення терміну проживання, необхідного для отримання громадянства Німеччини, переросли, по суті, в загальнонаціональні дебати, і Німеччина поки що не вирішила це питання, вона не готова зменшувати термін перебування на їх території, щоб отримати право на громадянство.

Натомість що пропонується поданим законопроектом? За всієї поваги до позиції Президента України, до тих людей, які готували цей законопроект, але відповідно до його норм з'являються можливості для людей, як зазначила Юлія Володимирівна Тимошенко, які жодного дня не проживали в Україні, отримати український паспорт, отримати його, не приїжджаючи в Україну, в консульських

установах за межами країни, зібравши всі довідки в Україні через адвокатів або за довіреністю. У разі невидання відповідним консульським органом такому громадянину паспорта, у нього є можливість звернутися до суду. У зв'язку з тим, що така норма буде імперативною, суд зобов'язаний стати на бік такого громадянина. Це стосується норми так званої статті 8, відповідно до якої люди, чий родичі колись проживали на території України, мають право на громадянство України. Така норма існує і в чинному Законі «Про громадянство України». Але до моменту набуття множинного громадянства такі громадяни, наприклад, Сполучених Штатів Америки повинні були написати заяву про те, що вони відмовляються від свого американського паспорта на два роки. Після введення множинного громадянства такого обов'язку в них не буде, і це означає, що всі люди, родичі яких (бабусі, дідусі, прабабусі і таке інше) колись проживали на території, яка сьогодні є територією України, мають право без будь-якого заїзду на територію України, жодного дня тут не проживаючи, на набуття українського громадянства.

Хтось каже, що наступним законопроектом ми їх обмежимо в правах голосувати чи працювати на державній службі. Хочу нагадати всім вимоги української Конституції – дискримінація громадян України за будь-якою ознакою прямо заборонена Конституцією України. А у відносинах з громадянином, який має множинне громадянство, у тому числі українське, він вважається лише громадянином України. Тому згідно з українською Конституцією ви не можете обмежити такого громадянина в правах. Хоч у нього буде два, три, чотири паспорти, він матиме такі самі права, як кожен українець. Щоб це змінити, треба вносити зміни до Конституції, що є неможливим під час воєнного стану, а після закінчення воєнного стану розгляд цього питання потребує двох сесій, а далі, ви всі знаєте, висновок Конституційного Суду, який сьогодні навіть кворуму не має, щоб зібратися і провести відповідне засідання.

Щоб розглядати законопроект про громадянство, ми повинні зрозуміти стратегію нашої міграційної політики, стратегію того, яким ми хочемо бачити український народ через п'ять, сім, десять років. Скажіть, будь ласка, яким ми будемо бачити український народ, якщо в запропонованому законопроекті є пропозиція про те, що громадянином України вважається дитина, яка народилася в Україні або за її межами від людей, які є іноземцями, але мають право на проживання в Україні. Для розуміння, два нігерійці, за всієї поваги до держави Нігерія, які мають право на проживання в Україні, народили дитину в Нігерії, і така дитина отримує право на українське громадянство. Це таку українську націю ми хочемо мати? Таких українців ми хочемо бачити? Де гарантія, що ця дитина колись хоча б крок зробить на території України? Але при цьому вона отримує право на українське громадянство. Навіщо це робиться? Навіщо ми повторюємо помилки країн Європейського Союзу, які пройшли це в легшій формі, а ми проходимо в більш глибокій формі? Навіщо? Щоб що?

Скажіть, будь ласка, чому не передбачається спеціальних перевірок документів кандидатів в громадяни України, які подаватимуться? Що, після війни ви думаєте, наш північний ворог нічого не робитиме для інкорпорування в Українську державу своїх агентів впливу? Чому це не передбачено? Чому не надається можливість проводити спеціальні перевірки Службою безпеки України, іншими спеціальними органами? Чому це питання поза увагою цього законопроекту?

Стосовно можливості спрощеної процедури набуття громадянства для громадян тих країн, перелік яких визначатиме Кабінет Міністрів. У мене просте запитання: а чому ми не передбачили те, що передбачається завжди і всюди – міжнародний принцип дзеркальності? Тобто, якщо Федеративна Республіка Німеччина встановить спрощену процедуру набуття німецького громадянства для громадян України, тоді ми дзеркально змогли б встановити такі спеціальні процедури для цієї країни. Як і на яких підставах Кабінет Міністрів визначатиме перелік цих країн? Чому це не може відбуватися лише на базі двохсторонніх або багатосторонніх міжнародних угод про взаємне визнання множинного громадянства і дзеркальний спрощений спосіб набуття такого громадянства? Чому поправки фракції «Батьківщина» щодо цього не були враховані комітетом? Чому це залишилося поза увагою комітету? Чому ми комусь надаємо спрощені процедури, натомість не отримуючи жодних спрощених процедур?

Ми вважаємо, запропонований законопроект, ще раз підкреслюю, за всієї поваги до автора – Президента України, як мінімум, треба відправити на повторне друге читання. Нам треба проводити серйозні і глибокі дискусії з органами міграції, які в щоденному режимі займаються цією проблематикою і, як ніхто інший, розуміють весь спектр проблем, пов'язаних і з міграційною політикою, і з набуттям громадянства України. Нам треба провести серйозні фахові дискусії, щоб уникнути всіх тих ризиків, про які ми зараз говорили, бо вони є очевидними і беззаперечними, є такими, що можуть призвести до наслідків, які ми потім не зможемо виправити.

Тому ще раз звертаю увагу, пане головуєчий, на жаль, під час обговорення цього важливого законопроекту в залі немає достатньої кількості народних депутатів України, що порушує відповідне рішення Конституційного Суду. Звичайно, ми підемо в Конституційний Суд, який наразі, на жаль, повністю заблокований.

Колеги, прошу не підтримувати цей проект закону, а відправити його на повторне друге читання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще Кабаченко? Ні? Добре. А, ще поправки від фракції «Батьківщина».

Юліє Володимирівно, будь ласка, називайте номери поправок, будемо їх ставити на голосування.

ТИМОШЕНКО Ю.В. У нас 126 поправок, але наполягаємо на голосуванні кількох. Поясню, чому? Зал порожній, тому голосувати – це неконституційно. Але я зараз роблю це для того, щоб у разі прийняття цього законопроекту були підстави у Конституційного Суду не лише для скасування множинного громадянства, прийнятого в антиконституційний спосіб, а й для визначення порушення процедури прийняття, бо ви не маєте права ставити на голосування поправки, якщо в залі немає 226.

Отже, замість поправки 122 прошу вас провести реєстрацію, щоб знати скільки є депутатів у залі. Стверджую, зараз в залі сидить, максимум, 15 депутатів, ну, 22, 25, але точно не 226.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юліє Володимирівно, ми вже зареєструвалися на початку цієї сесії в лютому. А щодо сигнального голосування, ми вже неодноразово з вами знаходили тут розуміння того, що це право головуєчого, а не обов'язок. На даний момент я не вважаю за потрібне таким правом скористатися. Тому ми можемо поставити вашу поправку на голосування.

Поправка 122. Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поставте на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 122 авторства Тимошенко і колег. Комітетом вона відхилена.

Пане Андрію, позиція комітету щодо цієї поправки.

ЗАДОРЖНИЙ А.В. Поправку відхилено у зв'язку з урахуванням ширшої за змістом поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 122 авторства Юлії Володимирівни Тимошенко та колег для її врахування. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 18.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 137.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 137.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Щойно, під час голосування за поправку 122, ми побачили, що в залі 24 народні депутати. Коли в залі 24 народні депутати, ви не маєте права ставити на голосування поправки, тому що згідно з рішенням

Конституційного Суду в залі має бути не менше 226 людей. Тобто це є порушенням Конституції і процедур.

Я пропоную поставити на голосування поправку 137. У законопроекті зазначається, що громадянин іншої країни, щоб стати українцем, отримати український паспорт, мусить подати декларацію про визнання себе громадянином України. Все. Ми в цій поправці пропонуємо, щоб іноземець визнав себе лише громадянином України і підпорядковувався Конституції, законам України, захищав Україну і таке інше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 137 комітетом відхилена. Автори поправки народна депутатка Юлія Володимирівна Тимошенко і колеги пропонують врахувати цю поправку.

Ставлю на голосування поправку 137 для її врахування. Прошу голосувати.

«За» – 21.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Тимошенко, наступна ваша поправка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Голосували 26 народних депутатів. Це означає, що навіть близько 226 немає, і все, що зараз робиться в залі, – це неконституційна процедура.

Щоб зафіксувати неконституційну процедуру, зачитаю поправку 297 – це остання поправка, інші розглядати немає ніякого сенсу.

У поправці 297 пропонуємо підпункт 4 пункту 1 розділу I після абзацу дев'ятого доповнити абзацом такого змісту: «Набуття громадянином України громадянства (підданства) держави, з якою Україна уклала міжнародну угоду, що дозволяє множинне громадянство та передбачає взаємні умови набуття громадянства для громадян обох держав».

Дорогі друзі, тут не зазначалося головного: якщо ми комусь надаємо спрощене право отримати громадянство в якійсь державі, та держава, і це наша пропозиція, мусить дзеркально надати українцям таке саме спрощене громадянство своєї країни. Якщо цього немає, категорично не давати ніякого спрощеного громадянства.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 297 авторства Юлії Володимирівни Тимошенко і колег для її врахування. Комітетом вона відхилена. Юлія Володимирівна Тимошенко пропонує врахувати цю поправку. Прошу голосувати.

«За» – 17.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Шановні колеги, я так розумію, ми розглянули всі поправки на врахування.

Будь ласка, Юліє Володимирівно, вам слово.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я хотіла б взяти слово з процедури.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, з процедури.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Зараз я свідомо наполягала на голосуванні кількох поправок до законопроекту про множинне громадянство, щоб чітко підтвердити, що в залі згідно з голосуванням, яке відбулося, було 24, 26, а останнього разу 23 народні депутати, народ розходиться. Це означає, що вся процедура прийняття законопроекту № 11469 про множинне громадянство є неконституційною, процедури прийняття і Регламент Верховної Ради України грубо порушені. Ми це констатуємо, візьмемо стенограму, всі відеоматеріали, як доказ для Конституційного Суду.

Крім того, завтра ми будемо також наполягати на тому, щоб зачитати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Розгляд поправок до цього законопроекту для врахування завершено. Усі висловилися, за пропозиціями народних депутатів поправки ставилися на голосування.

Отже, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за результативну роботу.

Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку. Працюємо далі на благо України.

Слава Україні!